

ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΣΑΝΟΥ κ ΣΕΛΙΝΟΥ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ • ΕΤΟΣ ΚΖ • ΤΕΥΧΟΣ 20 • ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2009

ΧΡΙΣΤΟΣ & ΚΟΣΜΟΣ

Διμηνιαίο Περιοδικό
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Κισάμου & Σελίνου

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' ΕΤΟΣ ΚΖ'
ΤΕΥΧΟΣ 20
ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2009

ΙΔΡΥΤΗΣ:

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων
ἀπό Κισάμου & Σελίνου
κ.κ. ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ:

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης
Κισάμου & Σελίνου
κ.κ. ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΣ

***

Ταχυδρομική Διεύθυνσις:
Ἱερά Μητρόπολις Κισάμου & Σελίνου
Κισάμος Χανίων Τ.Κ. 734 00
Τηλ.: 28220 22128 - 22018
Fax: 28220 83037

Ἡλεκτρονική Διεύθυνσις:
www.imks.gr

E-mail: info@imks.gr
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
2492

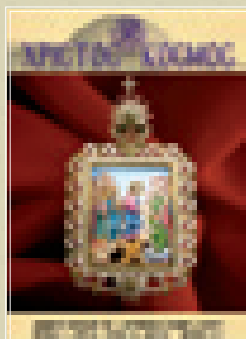
Διανέμεται ΔΩΡΕΑΝ
Συνδρομές προαιρετικές
Ἀριθμ. Λογαριασμοῦ Ἐθνικῆς
Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος:
390/54013303

***

Ἡλεκτρονική ἐπεξεργασία-Σελιδοποίηση:
Ἄντ. Βακάκης, Θεολόγος-Γραμματεὺς Ἱ.Μ.Κ.Σ.
Διορθώσεις κειμένων:
Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Εἰρηναῖος Μπατσάκης

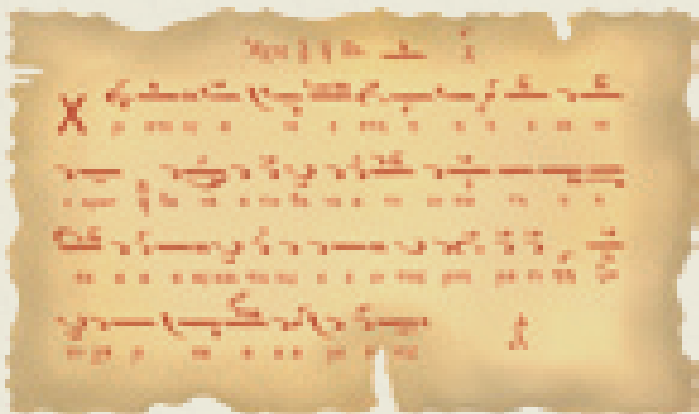
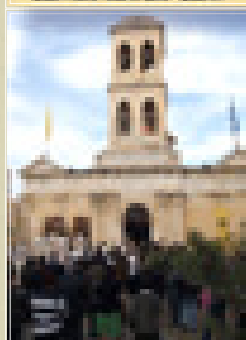
ΕΞΩΦΥΛΛΟ:

Ἡ εἰς Ἄδου Κάθοδος.
Ἀρχιερατικό Ἐγκόλπιο

ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ:

Ἐσπερινός τῆς Ἀγάπης.
Ἱ. Σταυροπηγιακὴ Μονή
Κυρίας τῶν Ἀγγέλων
Γωνίας Κολυμβαρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«Πατριαρχική Απόδειξις ἐπὶ τῷ ἀγίῳ Πάσχα».
Τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ..... σελ. 35-36
«Ἐγκύκλιος Πάσχα 2009»
Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κισάμου καὶ Σελίνου κ. κ. ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΥ ..... σελ. 37-38
«ὦ, θεία! ὦ, φίλη! ὦ, γλυκυτάτης σου φωνῆς...»
Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γέροντος ἀπὸ Κισάμου καὶ Σελίνου κ. κ. ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ .....σελ. 39
«ΠΑΣΧΑ. Ἐμπρακτὴ ἀπόδειξις».
Τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Ἰγνατίου Θ. Χατζηνικολάου. Ἱεροκήρυκος τῆς Ἱ.Μ. Κισάμου & Σελίνου - τ. Λυκειάρχου..... σελ. 40-41
«Ὁ θάνατος»
Ἀγ. Ἰωάννου τῆς Κρονστάνδης «Ἡ ἐν Χριστῷ Ζωή μου»..σελ. 41
«Ἕνας ληστής θεολόγος»
Τοῦ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβυτέρου Ἐμμανουὴλ Μπαριωτάκη. Ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου Δυτ. Κισάμου..... σελ. 42-43
«Μᾶλλον ὁ Θεὸς ὑπάρχει»
Τοῦ Μοναχοῦ Μωσέως Ἀγιορείτου. ....σελ. 44
«Ἀποτυπώματα. Προχώρα μέ πίστη».
Τοῦ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. Εὐαγγέλου Παχυγιαννάκη, Ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου Ἱ.Μ. Πέτρας & Χερρονήσου .....σελ. 45
«Ἐνορίες τῆς Μητροπόλεώς μας. Ἐνορία Ἁγίων Πάντων Λειβαδᾶ Σελίνου».
Τοῦ Αἰδεσ. Ἱερέως Παναγιώτου Ἀνδρουλάκη. Ἐφημερίου τῆς Ἐνορίας ..... σελ. 46-47
«Ὁ Ὀρθόδοξος Χριστιανὸς μπροστὸ στό κάτοπτρο τῆς Κυριακῆς τῆς Ὀρθοδοξίας».
Τοῦ κ. Κωνσταντίνου Κορναράκη. Ἐπίκουρου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν..... σελ. 48-50
«Ἡ νόσος Ἄλτσχάϊμερ».
Τοῦ κ. Ἰωάννου Στεφανογιάννη. Συγγραφέως - Ἀρθρογράφου . ..... σελ. 51-53
«Τά δηλητηριασμένα δολώματα ἢ φύλες».
Τοῦ κ. Ἀρνέλλου Ἰωάννου. Δασολόγου - Μελετητοῦ . σελ. 54-55
«Ἀφιέρωμα στό παιδί».
Ἀπὸ τὴν ἰστοσελίδα www.pigizois.gr .....σελ. 55
«Ἡ Ἐκκλησία σὰς ἀπαντᾷ».
[Ἀπαντήσεις σὲ ἐρωτήματα καὶ ἀπορίες πού θέτουν οἱ ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ μας]. ..... σελ. 56
«Τὸ Χρονικὸ τῆς Μητροπόλεώς μας».
(Μάρτιος - Ἀπρίλιος 2009).....σελ. 57-61
«Δωρεές ὑπὲρ τῶν Ἱδρυμάτων τῆς Μητροπόλεώς μας». ....σελ. 62
«Μηνύματα τοῦ Πάσχα». Ποίημα
Τοῦ Ἐννιαχωριανοῦ .....σελ. 63

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΩ ΑΓΙΩ ΠΑΣΧΑ

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

***

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ
προσφιλῆ καὶ ἐπιπόθητα,
ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Σκυθρωπῆ εἶχεν ἀκούσει κάποιαν ἡμέραν τοῦ 19^{ου} αἰῶνος ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ τραγικοῦ φιλοσόφου ὅτι: «ὁ Θεὸς εἶναι νεκρός! Τὸν σκοτώσαμε... Ἐμεῖς ὅλοι εἴμαστε οἱ φονιάδες του... ὁ Θεὸς θὰ μείνῃ νεκρός! Τί ἄλλο εἶναι οἱ ἐκκλησίες παρὰ οἱ τάφοι καὶ τὰ μνήματα τοῦ Θεοῦ;»¹ Καὶ ἐπίσης, ὀλίγας δεκαετίαι ἀργότερον, ἀπὸ τὸ στόμα ἐνὸς νεωτέρου ὁμολόγου του, ὅτι: «Ὁ Θεὸς ἀπέθανε! Σᾶς ἀναγγέλλω, κύριοι, τὸν θάνατον τοῦ Θεοῦ!»²

Αἱ διακηρύξεις αὐταὶ τῶν ἀθέων φιλοσόφων ἐτάραξαν τὰς συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων. Σύγχυσις πολλῆ ἐπηκολούθησεν εἰς τὸν χῶρον τοῦ πνεύματος καὶ τῆς λογοτεχνίας, τῆς τέχνης καὶ τῆς ἰδίας κάποτε τῆς Θεολογίας, ὅπου, εἰς τὴν Δύσιν κυρίως,

¹ Φρειδερίκος Νίτσε.

² Ζὰν Πὼλ Σάρτρ.

ἤρχισε νὰ γίνεταί λόγος ἀκόμη καὶ περὶ «Θεολογίας τοῦ θανάτου τοῦ Θεοῦ».

Ἡ Ἐκκλησία βεβαίως δὲν εἶχε ποτὲ καὶ δὲν ἔχει καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι ὁ Θεὸς ἀπέθανε. Τοῦτο ἐγίνετο τὸ 33 μ.Χ. ἐπάνω εἰς τὸν λόφον Γολγοθᾶ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τοῦ Ρωμαίου ἡγεμόνου τῆς Ἰουδαίας. Ἀφοῦ ἔπαθεν ἀνήκουστα Πάθη, ἐσταυρώθη ὡσὰν κακοῦργος καὶ, περὶ ὥραν ἐνάτην τῆς Παρασκευῆς, εἶπε «Τετέλεσται!» καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα! Αὐτὸ εἶναι μία ἀναντίρρητος ἱστορικὴ πραγματικότητα. Ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἀληθινὸς Θεός, ἀπέθανεν «ὕπερ πάντων» τῶν ἀνθρώπων!³ Ἀφοῦ ἀνέλαβεν ὅλα τὰ ἰδικὰ μας: σῶμα, ψυχὴν, θέλησιν, ἐνέργειαν, κόπον, ἀγωνίαν, πόνον, λύπην, παράπονον, χαράν, τὰ πάντα, παρεκτὸς ἀμαρτίας, ἀνέλαβε, τέλος, καὶ τὸ μεγαλύτερον ζήτημά μας, τὸν θάνατον, καὶ μάλιστα εἰς τὴν πιὸ βασανιστικὴν καὶ ταπεινωτικὴν ἐκδοχὴν του, δηλ. τὸν Σταυρόν. Μέχρις ἐδῶ συμφωνοῦμεν μὲ τοὺς φιλοσόφους. Θὰ δεχθῶμε ἀκόμη καὶ τὸ ὅτι αἱ ἐκκλησίαι, οἱ ναοί, εἶναι «οἱ τάφοι», «τὰ μνήματα» τοῦ Θεοῦ! Ὅμως!... Ἐμεῖς γνωρίζομε, ζοῦμε καὶ προσκυνοῦμε τὸν θανόντα Θεόν, ὡς «νεκρὸν ζωαρχικότατον»! Ὀλίγον μετὰ τὴν φοβερὰν Παρασκευὴν, εἰς τὴν πρωϊνὴν ἀμφιλύκην τῆς «Μιᾶς τῶν Σαββάτων», τῆς Κυριακῆς, συνέβη αὐτό, διὰ τὸ ὅποιον ἐγίνετο ὅλη ἡ διὰ σαρκὸς καὶ πάθους καὶ Σταυροῦ καὶ καθόδου εἰς τὸν ἄδην οἰκονομία τοῦ Θεοῦ: Ἡ Ἀνάστασις!... Καὶ αὐτό, ἡ Ἀνάστασις, εἶναι μία ἐξ ἴσου ἀναντίρρητος ἱστορικὴ πραγματικότης!.. Καὶ ἡ πραγματικότης αὕτῃ ἔχει ἀμέσους καὶ σωτηρίους ἐπιπτώσεις εἰς ὅλους μας. Ἀνέστη ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποιος εἶναι συνάμα καὶ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου! Ἀνέστη ὁ Θεὸς μὲ ὄλον τὸ πρόσλημμα τῆς ἀνθρωπότητος: τὸ Σῶμα ποῦ ἔλαβεν ἀπὸ τὰ ἄχραντα αἵματα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ τὴν ἁγίαν Ψυχὴν Του. Ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, «παγγενῆ τὸν Ἀδὰμ ἀναστήσας ὡς φιλόανθρωπος»!... Ὁ Τάφος

³ Β' Κορ. 5: 14.

τοῦ Ἰησοῦ, τὸ «καινὸν μνημεῖον» τοῦ Ἰωσήφ, εἶναι πλέον διὰ παντὸς κενός! Ἀντὶ διὰ μνημεῖον νεκρῶν, εἶναι μνημεῖον νίκης κατὰ τοῦ θανάτου, εἶναι πηγὴ ζωῆς! Ὁ νοητὸς Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης ἀνέτειλεν «ἐκ τοῦ τάφου ὠραῖος», χαρίζοντας φῶς ἀνέσπερον, εἰρήνην, χαράν, ἀγαλλίασιν, ζωὴν αἰώνιον! Ναί, οἱ ναοὶ εἶναι οἱ «τάφοι» τοῦ Θεοῦ! Ἀλλὰ Τάφοι κενοί, ὀλοφώτεινοι, γεμάτοι ἀπὸ «ὀσμὴν ζωῆς»,⁴ ἀπὸ ἐαρινὸν μύρον πασχάλιον, ὠραῖοι, ἐρατεινοί, καταστόλιστοι μὲ μυσσίνες δοξαστικὲς καὶ μὲ ἄνθη χειροπιαστῆς ἐλπίδος, τάφοι ζω-δόχοι καὶ ζωοπάροχοι! Ὁ θάνατος τοῦ Θεοῦ ἀνέστρεψε τὰς δυνάμεις τοῦ ἄδου, ὁ θάνατος εὐτελίστηκε πλέον εἰς ἀπλοῦν ἐπεισόδιον ποῦ εἰσάγει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν βίον εἰς τὴν Ζωὴν. Αἱ ἐκκλησίαι, οἱ «τάφοι» τοῦ Θεοῦ, εἶναι αἱ διάπλατοι θύραι τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, οἱ ὀρθάνοιχτες εἰσοδοὶ τοῦ Νυμφῶνος τοῦ Υἱοῦ Του, ποῦ «ὡς Νυμφίος προῆλθεν ἐκ τοῦ Μνήματος» καὶ οἱ πιστοὶ εἰσερχόμενοι, «θανάτου ἐορτάζομεν νέκρωσιν, ἄδου τὴν καθαίρεσιν, ἄλλης βιοτῆς, τῆς αἰώνι-ου, ἀπαρχῆς καὶ σκιρτῶντες ὑμνοῦμεν τὸν αἴτιον, τὸν μόνον Εὐλο-γητὸν τῶν πατέρων, Θεὸν καὶ ὑπερένδοξον»!⁵

Εὐτυχῶς, λοιπὸν, ποῦ ἀπέθανεν ὁ Θεός, καὶ ὁ θάνατός Του ἐγι-νε ζωὴ καὶ ἀνάστασις ἰδική μας! Εὐτυχῶς ποῦ ὑπάρχουν τόσα «μνή-ματά» Του εἰς τὸν κόσμον, τόσο ἅγιοι ναοί, ὅπου ἡμπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ ἐλεύθερα ὁ πονεμένος, ὁ κουρασμένος καὶ ἀπαρηγόρητος ἄνθρωπος, νὰ ἀποθέσῃ τὸ φορτίον τοῦ πόνου του, τῆς ἀγωνίας του, τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀνασφαλείας του, νὰ «ξεφορτωθῇ» τὸν θάνατόν του! Εὐτυχῶς ποῦ ὑπάρχουν αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Ἐσταυρωμένου, Ἀποθανόντος, Ἀνα-στάντος καὶ αἰωνίως Ζώντος Χριστοῦ, ὅπου ὁ ἀπελπισμένος ἄνθρω-πος τῶν ἡμερῶν μας, ὁ καταπροδωμένος ἀπὸ ὅλα τὰ εἶδωλα, ὅλους τοὺς «χαμοθεοὺς» ποῦ ἔκλεψαν τὴν καρδιά του, τὴν οἰκονομίαν δη-λαδὴ, τὴν ἰδεολογίαν, τὴν φιλοσοφίαν, τὴν μεταφυσικὴν καὶ ὅλας τὰς ὑπολοίπους «κενάς ἀπάτας»⁶ τοῦ παρόντος αἰῶνος «τοῦ ἀπα-τεῶνος»,⁷ εὐρίσκει καταφύγιον καὶ παραμυθίαν καὶ σωτηρίαν.

Ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν ποῦ βιώνει εἰς τὸ πλήρωμά τους τὸ Πάθος, τὸν Πόνον, τὸν Σταυρὸν καὶ τὸν Θάνατον, ἀλλὰ ἐξ ἴσου καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Θεανθρώ-που, ἀπευθύνομεν πρὸς ὅλα τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας ἐγκάρδιον πα-σχάλιον χαιρετισμὸν καὶ εὐλογίαν, μαζὶ μὲ ἀσπασμὸν ἀγάπης Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἐκ νεκρῶν Ἀναστάντος καὶ αἰωνίως Ζώντος καὶ ζωο-ποιοῦντος τὸν ἄνθρωπον. Εἰς Αὐτὸν ἡ δόξα, τὸ κράτος, ἡ τιμὴ καὶ ἡ προσκύνησις, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν!

Ἅγιον Πάσχα 2009

+ Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Χριστὸν Ἀναστάντα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν

⁴ Β΄ Κορ. 2: 16.

⁵ Τροπάριον ζ' ὠδῆς Κανόνος τοῦ Πάσχα.

⁶ Πρβλ. Κολ. 2: 8.

⁷ Ἀκάθιστος Ὕμνος.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΠΑΣΧΑ 2009

Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κισάμου & Σελίνου κ.κ. ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΥ

«Τί εἶναι αὐτό, ἀδελφοί ἀγαπητοί, φιλέορτοι καί φιλόχριστοι; Τί εἶναι αὐτή ἡ μεγάλη λαμπροφορία; Τί εἶναι αὐτή ἡ τόση φωταγωγία καί χαρά; Τί εἶναι αὐτό πού ἔκανε τήν Ἐκκλησία νά ἀστράφτει τόσο πολύ; Τί εἶναι αὐτό πού λάμπρυνε τήν οἰκουμένη; Τί εἶναι αὐτό πού ἔκανε νά δημιουργηθεῖ τόσο μεγάλη χαρά καί εὐχαρίστηση; Χθές ἤμασταν σέ λύπη καί σήμερα σέ χαρά. Χθές σέ κατήφεια καί σήμερα σέ εὐθυμία. Χθές σέ θρήνους καί σήμερα σέ ἀλαλαγμούς. Ρωτᾶς ποιά εἶναι ἡ αἰτία αὐτῶν καί τί εἶναι ἐκεῖνο πού προκάλεσε αὐτή τήν τόσο μεγάλη χαρά καί λαμπρότητα; Ὁ Χριστός ἀναστήθηκε ἀπό τούς νεκρούς καί ὅλος ὁ κόσμος γέμισε ἀπό ἀγαλλίαση. Κατάργησε μέ τό ζωοποιό Του θάνατο τό θάνατο καί ὅλοι ὅσοι βρίσκονταν στόν Ἄδη ἐλευθερώθηκαν ἀπ' τά δεσμά του. Ἄνοιξε τόν Παράδεισο καί τόν ἔκανε προσιτό σέ ὅλους. Πόσο, ἀλήθεια, μεγάλο βᾶθος, πού δέν μπορεῖ νά κατανοηθεῖ! Πόσο μεγάλο ὕψος, πού δέν μπορεῖ νά μετρηθεῖ! Πόσο φρικτό μυστήριο, πού ὑπερβαίνει τή δύναμη τοῦ νοῦ! Ὑμνοῦν οἱ ἄγγελοι, ἐπειδή εὐφραίνονται γιά τή σωτηρία μας. Χαίρονται οἱ Προφῆτες βλέποντας νά ἐκπληρώνονται οἱ προφητείες τους. Ὅλη ἡ κτίση ἐορτάζει μαζί μας γιατί ξημέρωσε γι' αὐτήν ἡμέρα σωτηρία, ἔλαμψε πάλι ὁ ἥλιος

τῆς δικαιοσύνης».

Μέ αὐτούς τούς λόγους, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, χριστεπώνυμο καί εὐλογημένο πλήρωμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου καί Σελίνου, περιγράφει ὁ Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης τήν μεγάλη καί λαμπρά νύχτα τῆς Θείας Ἀναστάσεως, πού ἀξιωνόμαστε καί πάλι νά ζήσομε. Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ εἶναι γιά τήν Ἐκκλησία ἡ ἀφετηρία τῆς νέας Δημιουργίας. Ἡ ἀνατολή τοῦ καινούργιου κόσμου τοῦ Θεοῦ, ὁ θρίαμβος τῆς σωτηρίας πάνω στήν ἁμαρτία, ἡ τελική νίκη καί ἐπικράτηση τῆς ζωῆς πάνω στό θάνατο. Ἡ φθορά καί ὁ θάνατος πλέον δέν ἔχουν καμία δύναμη στή ζωή τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς κτίσης. *«Τά πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καί γῆ καί τά καταχθόνια».* «Ποῦ σου, θάνατε τό κέντρον;», ρωτᾷ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Καί ὁ Ἱερός Χρυσόστομος ἀπαντᾷ: *«Ἄνεστη Χριστός καί σύ καταβέβλησαι».*

Πῶς βιώνει, ἀλήθεια, ὁ σημερινός ἄνθρωπος τίς λυτρωτικές συνέπειες τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ; Μήπως οἱ ἀλήθειες αὐτές τῆς Ἐκκλησίας μας φαντάζουν ὀξύμωρο σχῆμα γιά τήν νοοτροπία τοῦ κόσμου; Μήπως γιά πολλούς ἀπό ἐμᾶς ἀκούγονται ὡς ἓνα μεγαλόστομο κήρυγμα; Ὡς μία ρητορική φωτοβολίδα πού διαψεύδεται ἀπό τήν φυσική μας ἐμπειρία καί καθημερινή πραγματικότητα; Μήπως ἡ πορεία τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου εἶναι πορεία ματαιώσεως καί ὄχι πραγμάτωσης τῆς ζωῆς; Μήπως ἡ κρίση τῶν καιρῶν μας, ἡ ἀμφισβήτηση καί ἀπαξίωση θεσμῶν, προσώπων καί «πιστεύω», ἡ κάλυψη πίσω ἀπό προσωπεῖα, μάσκες καί κουκούλες, μαρτυροῦν τήν κυριαρχία ἐνός «πολιτισμοῦ» τοῦ θανάτου; Μήπως λησμονοῦμε ὅτι εἴμαστε τά παιδιά τοῦ Ἀναστημένου Θεοῦ; Μήπως τελικά ὁ εὐδαιμονισμός μας παίρνει ἀσύγκριτα περισσότερα, ἀπ' ὅσα μᾶς δίνει; *«Εἴμαστε μιά κοινωνία ἀσύλληπτα δυστυχημένων ἀνθρώπων: μοναχικοί, ἀγχώδεις, καταπιεσμένοι, καταστροφικοί, ἐξαρτημένοι. Ἡ ζωή τοῦ μοντέρνου ἀνθρώπου εἶναι ζωή «ἀποστειρωμένη ... ἀπό κάθε ζέστα τῆς καρδιάς», ἡ ψυχή του εἶναι «νεκρή ψυχή, τό λημέρι τοῦ Θανά-*

του», θά πεί ὁ Φώτης Κόντογλου.

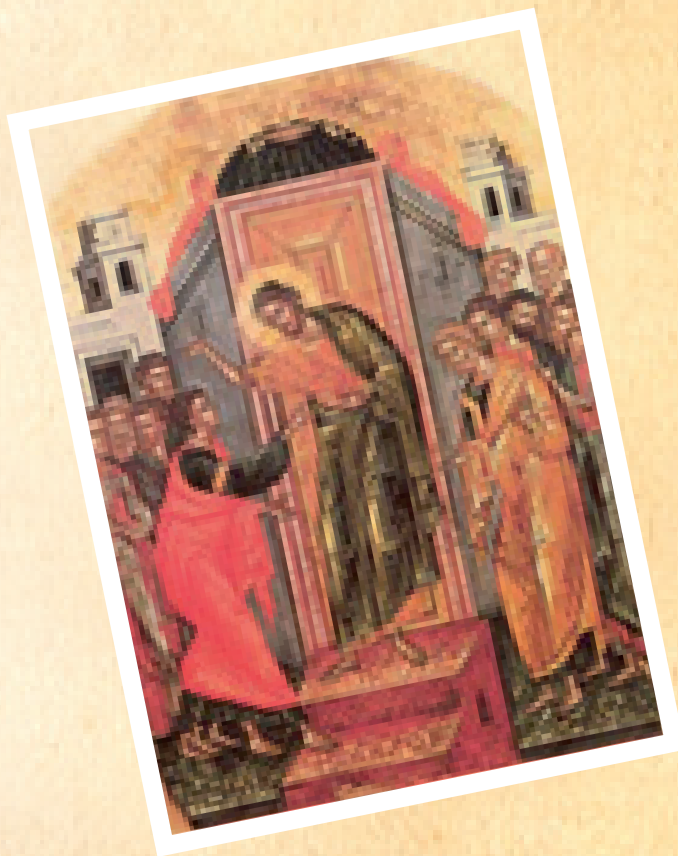
Ὅμως ἀκόμα καί ἔτσι νά ἔχουν τά πράγματα, ἀδελφοί μου, «*Σήμερον ἔαρ μυρίζει καί καινή κτίσις χορεύει*». Ἡ Ἐκκλησία ὡς «καινός» τρόπος βίωσης τῆς ἱστορίας σημαίνει ἔκκληση γιά συμμετοχή στή μυστηριακή καί λυτρωτική πορεία τοῦ Γολγοθᾶ καί τῆς Ἀναστάσεως. Ὅταν ἡ ἀνθρώπινη ὕπαρξη δοκιμάζεται, ἡ Ἐκκλησία ἀναλαμβάνει ἐσχατολογικά τίς ὠδίνες καί τούς στεναγμούς τοῦ κόσμου προσφέροντας τό χαρμόσυνο ἄγγελμα τῆς σωτηρίας διὰ τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ. Φτάνει νά πιστέψομε ὅτι μπορεῖ κανεὶς νά νικήσει τούς τρόμους τῆς ἱστορίας μόνο ὅταν μετέχει στήν μεγάλη ἐλπίδα τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅταν μετέχει στήν μεγάλη ἐλπίδα τῆς Ἀναστάσεως, τῆς Ἀναστάσεως κάθε πλάσματος πού ὑπέφερε καί πού χάρηκε: «οἱ δοκιμασίες ὁδηγοῦν στήν ὑπομονή, ἡ ὑπομονή στό δοκιμασμένο χαρακτήρα καί ὁ δοκιμασμένος χαρακτήρας στήν ἐλπίδα καί ἡ ἐλπίδα δέν ἀπογοητεύει». «*Χριστός γάρ ἐγήγερται, εὐφροσύνη αἰώνιος*». «*ἀπολαύσωμεν πάντες τοῦ συμποσίου τῆς πίστεως*». «*Ἡ τράπεζα γέμει... μηδεὶς ἐξέληθαι πεινῶν*».

Μέ τά λίγα αὐτά πατρικά λόγια σᾶς ἀσπάζομαι ἐγκάρδια ἀγαπητά μου πνευματικά τέκνα μέ τόν ἀσπασμό τοῦ Ἀναστημένου Χριστοῦ.

Χριστός Ἀνέστη! Χρόνια Πολλά καί εὐλογημένα.

Μετά Πασχαλίων εὐχῶν
καί πολλῆς τῆς ἐν Κυρίῳ Ἀναστάντι ἀγάπης,
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Κισάμου & Σελίνου
ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΣ

«'Ω, θείας!
'Ω, φίλης!
'Ω, γλυκυτάτης
σθ
φωνῆς...»

Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου
Γέροντος ἀπὸ Κισιάμου & Σελίνου
κ.κ. Εἰρηναίου

οιά εἶναι ἡ γλυκύτατη φωνή πού
μᾶς τραγουδᾷ ὁ ὠραῖος αὐτός
Πασχαλινός ὕμνος;
Ποιά εἶναι αὐτή ἡ ἀγαπημένη
φωνή πού μᾶς ἔρχεται σάν ἀνοι-
ξιάτικο τραγούδι ἀπὸ τό γλυκόλαλο

στόμα τῆς Ἐκκλησίας μας;

Ποιά εἶναι αὐτή ἡ θεϊκή φωνή πού κατεβαίνει
σάν οὐράνια μελωδία κι εὐφραίνει τή φαρμακωμένη, ἀπὸ
ναρκωτικά καί ἀπογοητεύσεις ψυχή, τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου;

Εἶναι ἡ φωνή τοῦ Ἀναστημένου Νυμφίου τῆς Ἐκκλησίας.
Εἶναι ἡ ὑπόσχεση πού δίνει ὁ Χριστός στήν ἀνθρωπότητα μέ τά
λόγια πού εἶπε στοὺς Μαθητές του, ὅταν τοὺς συνάντησε Ἀναστη-
μένος στό λόφο τῆς Γαλιλαίας: «Καί ἰδοὺ ἐγὼ εἰμὶ μεθ' ὑμῶν πάσας
τάς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. 28,20).

Καί θᾶμαι μαζί σας ὡς τῆ συντέλεια τῶν αἰῶνων...

Πόσο χαρούμενη εἶναι ἡ φωνή καί ἡ ὑπόσχεση αὐτή γιὰ
κεῖνους πού πορεύονται στοὺς δρόμους τῆς ζωῆς μοναχικοί καί
ὄρφανεμένοι; Χωρὶς κανένα σύντροφο. Χωρὶς κανένα φίλο. Χω-
ρὶς κανεὶς νά τοὺς ἀγαπᾷ καί χωρὶς κανένα ν' ἀγαποῦν κι οἱ ἴδι-
οι.

Πόσο χαρούμενη εἶναι ἡ ὑπόσχεση αὐτή γιὰ κείνους, πού
ξεκίνησαν τό δρόμο τῆς ζωῆς των μέ κάποιο «σύντροφο» κι ὕστε-
ρα τόν ἔχασαν. Γιατί ἔφυγε μοναχός του προδίδοντας ἀγάπες καί
φιλίες, ἢ γιατί τόν πῆρε ὁ μέγας ἐχθρός τοῦ ἀνθρώπου, ὁ θάνα-
τος.

Πόση συντροφιά κάνει τούτη ἡ ὑπόσχεση σ' ὄλους ἐκείνους
πού φορτωμένοι κάποιο μεγάλο ἰδανικό, πορεύονται μοναχικοί,
γιατί οἱ ἄλλοι δέν τοὺς νοιώθουν;

Πόση ἐλπίδα δίνει στήν ἀνθρωπότητα τούτη ἡ ὑπόσχεση,
ὅταν λαοὶ σκλαβώνουνε λαούς κι ὅταν, σέ χρόνους παρακμῆς,
ὀλόκληροι πολιτισμοὶ σωριάζονται σέ ἐρείπια καί σκοτεινιάζει ἡ
μοῖρα τοῦ κόσμου; Πόση αἰσιοδοξία κρύβει τούτη ἡ Μεταφυσική
'Ελπίδα, πῶς, ἐπιτέλους, πίσω ἀπὸ τά τρόπαια καί τά ναυάγια τῆς
'Ιστορίας, ὁ Θεός ἔχει τόν ἔσχατο λόγο γιὰ τή μοῖρα τοῦ κόσμου.

Καί θᾶμαι πάντα μαζί σας ὡς τῆ συντέλεια τῶν αἰῶνων.

᾿Ωσπου νά συντελεστεῖ ἡ Καινὴ κτίση πού φέρνει ἡ Ἐνσάρ-
κωση καί ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. ᾿Ωσπου νά ἀνασχηματισθεῖ ὁ
κόσμος, (θαυματουργικά μ' ἓνα Μεγάλο Σημάδι, ἢ ἐξελικτικά καί
μακροπρόθεσμα ἀπὸ ἀνθρώπους φωτισμένους μέ τό πνεῦμα τοῦ
Θεοῦ) καί νά πάρει πάλι τὴν πρωτόπλαστη ἀγνότητα καί ἀφθαρ-
σία του.

Ἀγαπητοὶ μου Χριστιανοὶ τῶν Ἐπαρχιῶν Κισιάμου καί Σε-
λίνου, ὅπου καί ἂν βρῖσκεσθε, Κληρικοί καί Λαϊκοί, Ἄνδρες, Γυ-
ναῖκες, Γέροντες, Παιδιά.

Μ' αὐτὴ τῆ γλυκύτατη φωνή τοῦ Ἀναστημένου Χριστοῦ σᾶς
ἀπευθύνω τόν Πασχαλινὸ Χαιρετισμὸ: ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ.

Κι αὐτὴ τῆ θεϊκὴ ὑπόσχεση τῆς παντοτινῆς παρουσίας Του
στόν κόσμο ἀφήνω ἐλπίδα ἀκαταίσχυνη καί στή δική σας ζωή.

Ἀπὸ τό Βιβλίο:

«Ἀπὸ τίς ἑορτές τῆς Ἐκκλησίας μας»
Κίσαμος 2000

ΠΑΣΧΑ

Ἐμπρακτη ἀπόδειξις

Ἀναστάσεως ἡμέρα, καί λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει, καί ἀλλήλους περιπτυξώμεθα... Συγχωρήσωμεν πάντα τῇ ἀναστάσει..

Ἄνοιξις: Πανηγύρι τῆς φύσεως.

Πάσχα: «ἐορτῶν ἐορτή, καί πανήγυρις ἐστὶ πανηγύρεω». Αὐτό τό θαῦμα. Αὐτό τό πανηγύρι ἀξιοθήκαμε καί ἐφέτος νά ἐορτάσουμε. Ἄνοιξις στή φύση, ἄνοιξις στίς καρδιές μας ἔπειτα ἀπό ἀδυσώπητους χειμῶνες τῆς ζωῆς...

Σφικταγκάλιασμα μέ τό ἀνοιξιάτικο Πάσχα καί τή δροσοβόλο αὔρα τοῦ «κενοῦ μνημείου».

Μέ καθάρειες τίς αἰσθήσεις μας καί δυναμωμένη τί θέλησή μας γιά ὄ,τι καλό. Γιά ὄ,τι ὠφέλιμο γιά μᾶς καί τούς συνανθρώπους μας. Νά συλλογιζόμαστε κατὰ τόν Ἀπόστολο Παῦλον «ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετή καί εἴ τις ἔπαινος... καί ὁ Θεός τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν». (Φιλιπ. 4, 8-9).

Γιά τήν Ἄνοιξη πλασμένοι εἴμαστε. Γιά τήν τρυφή τοῦ Παραδείσου. Γιά τήν μεταξύ μας ἀγάπη. Γιά τήν συμπόρευση καί συγχόρευση ὑπό τούς ρυθμούς τῆς ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως, τιμῆς καί διακρίσεως. Σέ μία ἰσότητα συνανθρώπων. Σέ μία ἰσότητα φύλων ὄχι στεῖρα, νομικίστικη, ὅπως ἡ σημερινή, ἀλλά ἀληθινή ὅπως Ἀλήθεια εἶναι ὁ Ἀναστημένος Χριστός. (Ἰωάν. 14,6). Δέν θέλομε νά παραδεχθοῦμε καί νά ἀποδεχθοῦμε ὅτι ὄλοι εἴμαστε ἴσοι. Ὅλοι ἔχομε ἀξία. Ὅλοι ἐπί τέλους εἴμαστε τέκνα Θεοῦ καί μάλιστα «εἰ δέ τέκνα καί κληρονόμοι, κληρονόμοι

Τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου
Ἰγνατίου Χατζηνικολάου
Θεολόγου - τ. Λυκειάρχου
Ἱεροκήρυκος Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Κισάμου & Σελίνου

μέν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δέ Χριστοῦ, εἶπερ συμπάσχομεν ἵνα καί συνδοξασθῶμεν» (Ρωμ. 8,17).

Συμπορευθήκαμε συμπάσχοντες μέ τόν Χριστόν **τή Μεγάλῃ Ἑβδομάδα**. Ὅσοι φυσικά ἔζησαν ὄχι αἰσθησιακά, ἢ ἀγοραστικά, τήν πρὸς τό πάθος πορεία τοῦ Χριστοῦ, τήν Σταύρωση καί τόν «Ἐπιτάφιον Θρῆνον». Ἕνας Ἐπιτάφιος θρῆνος πού τόν «ἀξιολογοῦν» ἀπό τό καλύτερο στόλισμα καί τό ἀκριβότερο ξυλόγλυπτο! Καί δώστου οἱ ἐφημερίδες νά προβάλλουν τήν ἐπόμενη ἡμέρα «τά ὠραιότερα ἐπιτάφια!» καί ποιές τά ἐστόλισαν!!

Γιά τό ποιές ψυχές στολίστηκαν ἀπό τόν «ἐν τῷ τάφῳ κείμενον καί γιά τό ποιές ἔρριξαν τόν τάφον» μέ τά δάκρυα τῆς μετανοίας τους καί τά ἀρώματα τῆς ἀγάπης τους πρὸς τόν Χριστόν, **οὐδεὶς λόγος. Γιά τό τί συμβολίζει ὁ Ἐπιτάφιος καί τό τί σωτήριο ἀναβλύζει ἀπ' αὐτόν, ἐπίσης, οὐδεὶς λόγος**. Ὅπως καί τό Πάσχα, πού κατάντησε μιά κενή κοινωνική φέστα, (τό ἀποδεικνύει ἡ ὁμαδική φυγή τῶν «χριστιανῶν»! μετά τό πρῶτο ἄκουσμα τοῦ «Χριστός Ἀνέστη»), ἔτσι καί ὁ ἐπιτάφιος μέ ὄλες τίς φαντασμαγορίες του...

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

Πάσχα σημαίνει τό πέρασμα από τόν θάνατον στην ζωή. Από τήν άδικία στη δικαίωση. Από τήν πλάνη στην αλήθεια. Από τό σκοτάδι στό φώς. Από τό μίσος στην αγάπη. Από τήν απομόνωση στην συμπόρευση. Από τήν Κόλαση στον Παράδεισο. Αυτή θά ἦταν ἡ κατάσταση μας, ἂν ζούσαμε αληθινή συμπόρευση στά πάθη τοῦ Κυρίου μέ τήν ακολουθοῦσα συνανάστασή μας. Ἐάν πράγματι τίς κουρασμένες μας ψυχές τίς αποθέταμε στά χέρια τοῦ Θεοῦ καί ὄχι στην κάθε ἀπάτη καί τήν «ἀλαζονεία τοῦ βίου» (Α΄ Ἰωάν. 2, 16). Ἐάν πράγματι ἀγαπούσαμε χωρίς διάκριση, χωρίς ὑστεροβουλία τούς συνανθρώπους μας. Ἐάν...

Θά ἤθελα νά τέλειωνα τό γραπτό μου μέ τά σοφά λόγια τοῦ μεγάλου Λατινοαμερικανοῦ συγγραφέα καί στοχαστή **Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες**, πού τά βρίσκω πάντα ἐπίκαιρα, ξεχωριστά ὅμως αὐτές τίς Ἁγίες Ἡμέρες, πού πρέπει νά μᾶς φέρνουν πιό κοντά, πιό ἀγνά, πιό καθαρά κοντά στον συνάνθρωπό μας:

«Θεέ μου, ἂν εἶχα ἓνα κομμάτι ζωῆς, δέ θά ἄφηνα νά περάσει, οὔτε μία μέρα χωρίς νά πῶ στους ἀνθρώπους πού ἀγαπῶ, ὅτι τούς ἀγαπῶ. Ἐμαθα πώς ὁ ἀνθρώπος δικαιοῦται νά κοιτᾷ τόν ἄλλο ἀπό ψηλά, μόνον ὅταν πρέπει νά τόν βοηθήσει νά σπικωθεῖ.

Ἐπιπλέον πάντα ἓνα αὔριο καί ἡ ζωῆς μᾶς δίνει κι ἄλλες εὐκαιρίες γιά νά κάνουμε τά πράγματα ὅπως πρέπει, ἀλλά σέ περίπτωση πού κάνομε λάθος καί μᾶς μένει μόνο τό σήμερον, θά ἤθελα νά σοῦ πῶ πόσο σ' ἀγαπῶ κι ὅτι ποτέ δέ θά σέ ξεχάσω.

Τό αὔριο δέν τό ἔχει ἐξασφαλίσει κανείς, εἴτε νέος εἴτε γέρος. Σήμερα μπορεῖ νά εἶναι ἡ τελευταία φορᾶ πού βλέπεις τούς ἀνθρώπους πού ἀγαπᾶς. Γι' αὐτό μή περιμένεις ἄλλο, κάνε το σήμερον, γιατί ἂν τό αὔριο δέν ἔρθει ποτέ, θά μετανιώσεις σίγουρα γιά τή μέρα πού δέ βρῆκες χρόνο γιά ἓνα χαμόγελο, μιᾶ ἀγκαλιά, ἓνα φιλή καί ἦσουν πολύ ἀπασχολημένος γιά νά κάνεις πράξη μιᾶ τελευταία τους ἐπιθυμία. Κράτα αὐτούς πού ἀγαπᾶς κοντά σου, πές τους ψιθυριστά πόσο πολύ τούς χρειάζεσαι, ἀγάπα τους καί φέρσου τους καλά, βρές χρόνο γιά νά τούς πεις "συγγνώμη", "συγχώρεσέ με", "σέ παρακαλῶ", "εὐχαριστῶ" κι ὅλα τά λόγια ἀγάπης πού ξέρεις. Κανείς δέ θά σέ θυμᾶται γιά τίς κρυφές σου σκέψεις. Ζήτα ἀπό τόν Κύριο τή δύναμη καί τή σοφία γιά νά τίς ἐκφράσεις. Δεῖξε στους φίλους σου τί σημαίνουν γιά σένα».

Τί εἶναι τό πιό φοβερό πράγμα γιά τόν ἀνθρώπο; Ὁ θάνατος; Μάλιστα, αὐτός εἶναι. Κανένας μας δέν μπορεῖ νά σκεφτεῖ χωρίς τρόμο πώς θά πεθάνει, πώς θά δώσει τόν τελευταῖο του ἀναστεναγμό. Πόσο θλίβονται οἱ γονεῖς ὅταν πεθαίνουν τ' ἀγαπημένα τους παιδιά, ὅταν τά βλέπουν νά κείτονται μπροστά τους ἄψυχα.

Ἀλλά, ἀδελφοί μου, μή φοβᾶστε καί μή θλίβεστε ὑπερβολικά. Μέ τό θάνατό Του ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Σωτήρας μας, καταπάτησε τό θάνατο. Μέ τήν ἀνάστασή Του ἔδωσε τό θεμέλιο καί γιά τή δική μας ἀνάσταση. Κάθε βδομάδα, κάθε Κυριακή, γιορτάζουμε μαζί μέ τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ καί τή δική μας κοινή μελλοντική ἀνάσταση ἐκ νεκρῶν. Ἐκινᾶμε ἀπό δῶ τήν αἰώνια ζωῆς μας, τῆς ὁποίας ἡ ἐδῶ πρόσκαιρη ζωῆς δέν εἶναι παρά ἓνα μικρό, στενό καί θλιβερό μονοπάτι. Γι' αὐτό τόν ἀληθινό χριστιανό ὁ θάνατος δέν εἶναι παρά ἓνας ὕπνος πού κρατᾶει ὡς τήν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν, μοιάζει μέ γέννηση σέ μιᾶ νέα ζωῆς.

Ὅταν γιορτάζουμε κάθε βδομάδα τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ μά καί τή δική μας ἀνάσταση ἐκ νεκρῶν, ἄς μάθουμε νά πεθαίνουμε διαρκῶς γιά τήν ἁμαρτία καί ν' ἀνασταίνομαστε ψυχικά ἀπό τά νεκρά ἔργα, νά στολιζόμαστε μέ ἀρετές καί νά μή θλιβόμαστε ὑπέρμετρα γιά τούς νεκρούς. Ἐάν μάθουμε ν' ἀντιμετωπίζουμε τό θάνατο χωρίς τρόμο ἀφοῦ, μετά τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, ὁ θάνατος ἔχασε τή δύναμή του.

Ἁγ. Ἰωάννου τῆς Κρονστάνδης
«Ἡ ἐν Χριστῷ Ζωῆς μου»
Τόμος Β', Σημ. 940
Μετάφρ. Ἐπιμέλεια
Πέτρου Μπότση

Ένας ληστής θεολόγος

Του Αίδεσιμολ. Πρωτοπρεσβυτέρου
π. Έμμανουήλ Μπαριωτάκη
Άρχιερ. Επιτρόπου Ί.Μ. Κισιάμου & Σελίνου
.....

«Μνήσθητί μου, Κύριε, όταν έλθης έν τή βασιλεία σου» (Λουκ. 23,42)

Ίκοσι αιώνες έχουν κυλήσει από τότε πού για πρώτη φορά άκούστηκαν οι λέξεις *«Μνήσθητί μου Κύριε, όταν έλθης έν τή βασιλεία σου»*. Ποιός ό θεολόγος, ό όποίος θεολόγησε τήν δύναμη και έξουσία του καταδικασθέντος και επί Σταυρουΰ κρεμασθέντος Ίησου; Πράγμα περίεργο! Ένας ληστής, ένας κακοϋργος, ένας άνθρωπος πού ποτέ δέν τον είχε άνταμώσει, ούτε γνώριζε τήν ζωή και τήν διδασκαλία Του.

Και όμως, δέν χρειάστηκαν χρόνια, μήνες και ήμέρες πολλές για να γνωρίσει εκείνος ό ληστής τον Διδάσκαλο και να καταλάβει ποιός ήταν.

Λίγες ώρες ήταν άρκετές για να γνωρίσει και να άναγνωρίσει τον Κύριο, ως Θεό και σωτήρα του.

«Έν μι ά ροπή θεολόγος έγένητο». Θεολόγος χωρίς έδρα διδασκαλίας, χωρίς θεολογικά και έπιστημονικά συγγράματα, χωρίς έκφωνήσεις λόγων οι όποιοι προκαλούν τον θαυμασμό των άκροατών τους. Όμως σπουδαίος θεολόγος, πολύ άνώτερος από όλους, άφου στή στιγμή έννόησε τήν άμαρτωλότητά του, διά τής μετανοίας του διεκδίκησε τον παράδεισο και πρώτος πάντων άξιώθηκε να τον άποκτήσει.

«Τόν ληστήν άύθημερόν, του παραδείσου ήξιώσας Κύριε...» (Έξαποστειλάριον Μ. Πέμπτης).

Άλλά άς μεταβοϋμε άδελφοί, νοερώς εις τον Γολγοθά για να άκούσομε τήν γλώσσα του θεολόγου εκείνου ληστοϋ, να ξεστομίζει λέξεις λίγες και άπλές, αλλά ικανές να ξεκλειδώσουν τον παράδεισο, και διαχρονικά να δώσουν τήν εύκαιρία σε κάθε ψυχή να γίνει μέτοχος και φορέας τής βασιλείας των οϋρανών.

Ό Ληστής άνθρωπολογεί, άφου σε αντίθεση με τον δεϋτερο κακοϋργο και συσταυρούμενό του, ό όποίος διατηρεί τήν σκληρότητα στην καρδιά του μέχρι τον θάνατο, εκείνος βλέπει τον έαυτό του άμαρτωλό, συλλαμβάνει τήν

ἀκριβῆ ἔννοια τῆς ἀμαρτίας, διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ ἀδίκως ὑβρίζοντος καί βλασφημοῦντος τόν Ἰησοῦ ὁμοιοπαθῶντος ληστοῦ καί λέγει.

«*Ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γάρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν*» (Λουκ. 23, 40).

Ὁ Ληστής Χριστολογεῖ, ἀφοῦ ὄχι μόνο εἰς γνώση καί συναίσθηση τῆς ἀμαρτωλότητός του ἦλθε, ἀλλά ἐλλαμπόμενος ἀπό τό φῶς τοῦ Παναγίου Πνεύματος κηρύσσει τήν εἰς Χριστόν πίστη του, διακηρύσσει μέ δυνατή τή φωνή τήν Θεότητα καί Ἀναμαρτησία τοῦ Κυρίου καί λέγει: «*οὗτος δέ οὐδέν ἄτοπον ἐπράξε*» (Λουκ. 23, 41).

Ὁ πρωτότυπος ἐκεῖνος Θεολόγος, ὡς ἄλλος προφήτης Ἡσαΐας, διαλαλεῖ τήν καθαρότητα τοῦ λυτρωτῆ «*ὅς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν οὐδέ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ*» (Ἡσαΐου 53,9), δίνοντας ἔτσι ἀπάντηση στοὺς ἀπιστοὺς ἐκείνους, πού ἐπί αἰῶνες βασανιζόμενοι συμπιέζουν καί συνθλίβουν τὰ ἱερά εὐαγγέλια, ἀλλά καί κάθε ἱστορικό κείμενο πού ὁμιλεῖ γιά τόν Ἰησοῦ, γιά νά ἀνακαλύψουν ἔστω καί μία πράξη Του ἠθικά ἐπιλήψιμη καί νά τοῦ προσάψουν κατηγορία.

Ὅμως προχωρεῖ ἀκόμα βαθύτερα εἰς τήν γνώση τοῦ μυστηρίου τό ὁποῖο ἐκρύπτετο εἰς τόν ἐσταυρωμένον Ἰησοῦν. Τόν ἀναγνωρίζει ὡς Βασιλέα καί Κύριον πάσης κτίσεως καί παρακλητικά Τοῦ ζητᾶ νά τόν ἐνθυμηθεῖ στή βασιλεία Του. «*Μνήσθητί μου Κύριε ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου!*»

Ἡ πίστη του εἶναι πραγματικά ἀξιοθαύμαστος, ἂν λάβομε ὑπόψη ὅτι ὁ εὐγνώμων ἐκεῖνος ληστής δέν εὐτύχησε νά ζήσει καί νά μαθητεύσει κοντά στόν Ἰησοῦ, νά ἀναπνεύσει τήν ἀτμόσφαιρα τῆς ἁγίας ζωῆς Του καί νά διδαχθεῖ ἀπό τόν λόγο καί τό παράδειγμά Του.

Ἐκείνη τή στιγμή ὁ κατάδικος θεολόγος αἵρεται ὑπεράνω τῶν γήινων, νοερά φέρεται πρὸς τόν κόσμον τοῦ οὐρανοῦ, προσεγγίζει, φθάνει στά κράσπεδα τοῦ Παραδείσου, κτυπᾶ δυνατά τήν πόρτα καί φωνάζει φωνή πού συγκλονίζει τοὺς αἰῶνες: Μνήσθητί μου Κύριε!

Εἰς τήν κραυγή ἐκείνη τοῦ θεολόγου ληστοῦ, ὁ Κύριος ἀπαντᾷ: «*Ἀμήν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ*» (Λουκ. 23, 43) Ἀλήθεια σοῦ λέγω, ὄχι αὔριο, ὄχι μετά ἀπό καιρό ἀλλά σήμερον εἶσαι μαζί μου στόν παράδεισο.

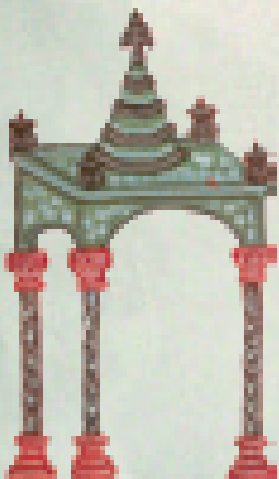
Μέ τήν ὑπόσχεσή Του καί τό κῦρος τῆς θεανδρικής του προσωπικότητας, ἔρχεται νά βεβαιώσει ὁ Κύριος ὅτι αὐτό πού ὁ ληστής ποθεῖ, εἶναι πραγματικότης, πραγματικότης ἐφικτή καί πραγματοποιήσιμη γιά κάθε ἀνθρώπινη ψυχή πού τόν ἀναγνωρίζει καί ἐπαναλαμβάνει τό, «*Μνήσθητί μου Κύριε*», στή ζωή της.

Εἶναι ὑπόσχεση τήν ὁποία ἐνθυμήθηκαν ἑκατομμύρια ψυχές συγκινούμενες ἀπό τό δράμα τοῦ Σταυροῦ, καί ἐπανελάβαν τήν δέηση καί ὁμολογία τοῦ εὐγνώμονος ἐκείνου ληστοῦ.

Εἶναι ὑπόσχεση πού τήν κρατᾶ ἡ Ἐκκλησία μας καί καθημερινά χιλιάδες ἱερατικά χεῖλη δέονται μέ τήν εὐχή καί παράκληση «*Πάντων ἡμῶν μνησθεῖν Κύριος ὁ Θεός ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ!*»

Εἶναι ὑπόσχεση τήν ὁποία, ἐκμεταλλεόμενοι οἱ ἄνθρωποι, καθημερινά κλίνουν γόνυ μετανοίας καί ἐπιστροφῆς, ἐνῶ ἄλλοι σφραγίζουν τὰ χεῖλη των εἰς τήν ἐπιθανάτιο κλίνη τους μέ τό «*Μνήσθητί μου Κύριε!*»

Διά τοῦτο Κύριε δέν ἐπιθυμοῦμε τήν χάρη τήν ὁποία ἔτυχε ὁ μέγας Παῦλος, ὁ Ἀπόστολός Σου, οὔτε τήν εὐμένεια πού ἔτυχε ὁ Πέτρος, ἀλλά τήν συγγνώμη τήν ὁποία ἐπὶ τοῦ σταυροῦ σου ἔτυχε ὁ ληστής, καί πού πρῶτος πάντων καταξιώθηκε νά γίνῃ οἰκήτορας τοῦ παραδείσου.

Μᾶλλον ὁ Θεός ὑπάρχει

Τῆ Μοναχῆ Μωυσέως Ἀγιορείτης

Ἐδῶ καί καιρό κυκλοφοροῦν στήν Ἀγγλία πληρωμένες διαφημίσεις πῶς ἴσως μᾶλλον δέν ὑπάρχει ὁ Θεός. Τό «μᾶλλον» αὐτό εἶναι μᾶλλον εἰρωνικό καί τελείως ἀρνητικό. Δέ γνωρίζω ποιοί εἶναι αὐτοί πῶς πληρώνουν αὐτή τήν ὀργανωμένη ἐκστρατεία. Οὔτε γνωρίζω πῶς ἐφθασαν σέ αὐτό τό συμπέ-
ρασμα. Ἄν πάντως ὁ Θεός δέν ὑπάρχει, γιατί ἀχολῶνται μέ κάτι ἀνύπαρκτο;

Ἡ σύγχρονη ἐπιστημονική γνώση, ἀπό τήν ἄλλη, ἡ τόσο πλῆσια, θέλει νά ἐξοβελίσει τόν Θεό ἀπό τή ζωή. Θεωρεῖ πῶς μπορεί νά προχωρήσει ἄνετα δίχως τήν παρουσία τῆς δυνάμεώς τς καί πολύ περισσότερο δίχως τή βοήθειά τς. Ὁ ἐπιστήμονας ἐμπιστεύεται τίς γνώσεις καί τίς δυνάμεις τς καί δέν θέλει καμία ἄλλη συμπαράσταση. Ὁ Γέροντας Παῖσιος, ὁ Ἀγιορείτης ἔλεγε: Ὅλα τά θέματα τά συζητῶ, ἐκτός ἀπό τό περι-
ὑπάρξεως Θεῶ. Εἶναι σάν νά μῶ λές ὅτι δέν γεννήθηκες ἀπό μάνα ἢ ὅτι τό ρᾶσο μς δέν εἶναι μαῦρο. Τί συζήτηση νά κάνουμε;

Σέ ὅλη τήν Ὀρθόδοξη Ἀνατολή δέν ἀνεφύη τέτοιο ἐρώτημα ποτέ. Οἱ ἄνθρωποι μποροῦσαν ν'ἀμαρτάνουν, ἀλλά ποτέ δέν τῆς πέρασε ἀπό τό νῦν ἡ ἰδέα, μήπως καί δέν ὑπάρχει Θεός. Γι'αὐτό καί κανένας ἀπό τῆς Ἀγίας πατέρες, δέν ἔγραφε λόγο πῶς ν'ἀποδεικνύει τήν ὑπαρξή τῆ Θεῶ. Τό ἐρώτημα αὐτό κατασκευάθηκε στήν ὀρθολογι-
στική καί λογοκρατῆμενη Δύση. Ἡ ὀρθόδοξη παράδοση, πίστη καί ζωή, δέν ἀχολήθηκε ποτέ μέ τό ἐρώτημα ἄν ὑπάρχει ὁ Θεός. Μίλησε μόνο γιά τή βέβαιη παρουσία τς.

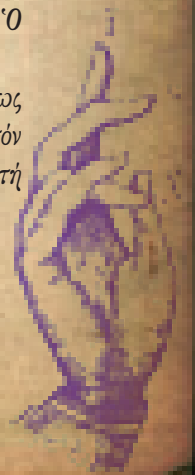
Ὁ Θεός, δέν ἀποδεικνύεται ἐπιστημονικά. Ἄν ἀποδεικνυόταν ἔτσι δέν θ'ἄξιζε νά τόν πιστεύουμε. Πρόκειται γιά ματαιοπονία μᾶλλον. Ὁ Θεός βιώνεται, ἀποκαλύπτεται καί δέν ἀνακαλύπτεται καί ἀποδεικνύεται. Μόνο βίβμενος ὁ Θεός κοινωνεῖται ἀπό τό πλάσμα τς καί γεμίζει νόημα ἡ ζωή τς.

Δέν κατανοεῖται ὁ ἀκατανόητος καί δέν χωρεῖται ὁ ἀχώρητος παντί. Ὁ νῦν θά πρέπει νά κατέβει στήν καθαρῆ καρδιά, κατὰ τόν Ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ, γιά νά οἰκειωθεῖ τόν Θεό. Τό μυστήριο δέν ἐρευνᾶται, δέν ἐξεχνιάζεται, ἀλλά βιώνεται ἐμπειρικά καί κοινωνεῖται ἀπερινόητα. Ὁ Θεός δέν εἶναι ἀπρόσιτος, ἀλλά προσιτός καί οἰκεῖος κατὰ τίς ἄκτιστες ἐνέργειές τς. Ὁ Θεός εἶναι παντέλειος, παντοδύναμος, πανυπεράραθος καί πανδίκαιος. Ἡ δικαιοσύνη τς δέν ἀναιρεῖ τήν ἀγάπη τς. Ἡ δικαιοσύνη τς δέν τόν κάνει τιμωρό καί ἐκδικητικό. Ἄν ἦταν ἔτσι θά ἦταν κακός. Δέν ὑπάρχει στοιχεῖο κακότητος στή θεότητα. Ἡ ἀγάπη τς εἶναι καταπληκτική, συγκλονιστική, ἀφάνταστη. Εἶναι λεπτή, εὐγενική, ἀρχοντική καί δέν καταστρατηγεῖ τήν ἐλευθερία μας ποτέ. Ἡ δύναμή τς δέν ἀπειλεῖ, τρομάζει καί ἔξοντῶνει.

Ἐμεῖς ἀδυνατῶμε ν'ἀποδείξουμε τήν ὑπαρξή τῆ Θεῶ. Εἰλικρινᾶ δέν μᾶς ἐνδιαφέρουν οἱ ὅποιες ἀποδείξεις διόλου. Ἀγωνιζόμαστε ὅλο καί πῖο πολύ νά τόν ἀνακαλύψουμε ἐντός μας. Ὁ Θεός ἀποκαλύπτεται σῶς γνήσια ταπεινός κυρίως. Κρύβεται συνήθως ἀπό τῆς ὑπερήφανος. Ἡ ἔξαρση τῆς ἐπαρσης σήμερα δίνει ἰσχύ, κύρος καί δύναμη. Ἡ ταπεινώση θεωρεῖται ἐντελῶς ἀχρείαστη, ἀχρηστή καί μάλιστα ζημιογόνα. Τά θύματα πάντως τῆς ἐπαρσης πάχον σοβαρά. Ἡ σῶνια ταπεινώση κομμεῖ τῆς πράγς, τῆς ἡσυχγς, τῆς ἀπλγς.

Ὁ Θεός σῆγρα εἶναι γιά τά πῖο ἀπαιτητικά πνεύματα καί μπορεί ἄριστα νά τά ἱκανοποιήσει. Ὁ Θεός δέν εἶναι γιά λῆγς, ἀλλά γιά ὄγς. Ἀποκαλύπτεται, ὅπως εἶπαμε, σῶς ταπεινός. Ἀποφεύγει τῆς ἐγωιστγς, τῆς ὀρθολογιστγς, τῆς ἐξυπνάκηδς, τῆς ψευτοδιανοῦμενγς. Μᾶλλον αὐτοί τόν ἀποφεύγουν. Τῆς ἐνοχλεῖ ἡ παρουσία τς ἀναμεσά τς. Ὁ Θεός δέν χῶνεται στά πόδια ὄσων δέν τόν θέλουν. Μή λοιπόν ἀνησυχῶν οἱ ὄψιμοι εἴρωνες τῆς Ἀγγλγας.

Τό γεγονός παρ' ὅλα αὐτά εἶναι ὅτι ὁ Θεός ὑπάρχει. Δέν ἐμβιάζει ποτέ κανένα νά τόν πιστέψει δίχως νά θέλει. Σέβεται καταπληκτικά τήν ἀνθρώπινη ἐλευθερία καί βῆληση. Ὁ ἴδιος ἔδωσε τό δικαίωμα καί νά τόν ἀρνεῖται ὅποιος θέλει. Εἶναι ἡ ἔκφραση τῆς μεγαλύτερης ἀγάπης. Ἄν ὁ Θεός δέν ὑπάρχει δέν βρίσκω νόημα στή ζωή κανένα.

Προχώρα μέ πίστη

Στή ζωή δέν μᾶς ἔρχονται πάντα τά πράγματα καί οἱ καταστάσεις ὅπως θέλομε. Μᾶς προλαμβάνουν γεγονότα, πού δέν τά περιμένομε καί τότε μᾶς ἔρχονται τά πάνω κάτω, πού λέμε. Τότε δημιουργοῦνται μέσα μας συναισθήματα καί παράταιροι λογισμοί, πού μᾶς παροτρύνουν καί μάλιστα ἐπίμονα πολλές φορές, νά ἀλλάξομε πορεία, ἐντελῶς πρὸς ἄλλη κατεύθυνση, ἀπό αὐτήν πού πρωταρχικά ἐμεῖς εἶχαμε χαράξει.

Στίς περισσότερες περιπτώσεις αἰτία εἶναι ἡ ἀποτυχία. Ὅνειρα, πού φυλλορροοῦν κάτω ἀπό τόν βαρῦ συνοφρυωμένο οὐρανό μιᾶς ἀποτυχίας. Δέν εἶναι καί λίγο πράγμα. Ἀπό τά ἀπλά ὄνειρα τῶν παιδικῶν χρόνων ὡς τά νεανικά καί τά ὄριμα. Νά ἀγαπᾶς καί νά προδίδεται ἡ ἀγάπη σου, νά ἐμπιστευεσαι σέ φίλους καί νά διαπιστώνεις μία ὑπουλη συμπεριφορά ὄλο ὑποκρισία, νά στηρίζεις πάνω σέ ὄρκους τό σεμνό στεφάνι τοῦ γάμου καί νά τό βλέπεις νά κομματιάζεται πάνω στό σκληρό

**Τοῦ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβυτέρου
Εὐαγγέλου Παχυγιαννάκη
Ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου
Ι.Μ. Πέτρας & Χερρονήσου**

ἀμόνι τῆς ἀπιστίας καί τῆς προδοσίας. Ὅλα αὐτά καί πάμπολλες ἄλλες στυγνές καί δυσάρεστες περιπτώσεις, πού, μᾶλλον, δέν τίς περιμέναμε, μᾶς συγκλονίζουν συθέμελα καί μᾶς ὀδηγοῦνε πολλές φορές στήν ἀπόγνωση.

Ἰδιαίτερα οἱ νέοι ἄνθρωποι εἶναι ἐκεῖνοι, πού ἔχουν μεγάλες μεταπτώσεις καί ὀδηγοῦνται σέ ἀκραίες καταστάσεις. Ἀπό τή μεγάλη χαρά στή μεγάλη θλίψη κι ἀπό τήν αισιοδοξία στήν ἀπόγνωση. Αἰχμάλωτος ὁ νέος μέσα στά τείχη τῆς μοναξιάς, πού ὁ ἴδιος ὑψώνει σέ στιγμές ἀπόγνωσης καί ἐγκατάλειψης, περιγράφει μέ φοβερές εἰκόνες τό γύμνωμα τῆς ψυχῆς του. Στίς περιπτώσεις αὐτές, θυμάμαι τούς τραγικούς στίχους τοῦ Οὐράνη: «*Σάν σέ πηγάδι σκύβω ἐντός μου, / στό σκοτεινό του τόν βυθό, / πέτρα τοῦ ρίχνω τή φωνή μου, / μά δέν μοῦ στέλνει μία ἠχώ. / Σιωπή μονάχα κι ἀδειωσύνη / κOURNιάζουν, λές καί τό νερό / μέσα στό τρίσβαθο πηγάδι / νά 'χει στερέψει ἀπό καιρό*».

Μέχρις ἐδῶ θά μπορούσαμε νά δεχθοῦμε ὅτι τά πράγματα ἐξελίσσονταν φυσιολογικά. Γιατί στή

φύση τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ χαρά καί τό κλάμα, τό γέλιο καί ἡ θλίψη, ἀλλά ποτέ ἡ ἀπόγνωση. Ἡ ἀπόγνωση εἶναι τό συναισθημα πού κινεῖται στίς παρεῖες τοῦ παρά φύσιν. Τό ζητούμενο εἶναι νά μὴν τό ἀφήσομε νά εἰσχωρήσει βαθύτερα, καί σ' αὐτό μᾶς βοηθᾷ ἡ πίστη. Δυστυχῶς πολλοί νομίζουν πῶς εἶναι μάταιο νά προσπαθήσει κανείς, νά ἀντιτάξει ὅποιαδήποτε ἀντίσταση καί τότε νικημένοι παίρνουν τόν κατήφορο πού συνεχῶς τούς ἔλκει, ἀνίκανοι νά πιστέψουν πῶς τά πράγματα μποροῦν νά διορθωθοῦν. Καί ὁμως ἡ πίστη εἶναι παντοδύναμη. Ἡ ζωντανή καί ἀσάλευτη πίστη στήν ὑπαρξη τοῦ Θεοῦ, πού μᾶς συντροφεύει σέ ὅλες τίς στιγμές, καλές ἢ κακές, εὐχάριστες ἢ δυσάρεστες τῆς ζωῆς μας.

Ἰδιαίτερα οἱ νέοι, πού σφύζουν ἀπό ζωή, δέν πρέπει ποτέ νά ἀποκαρδιώνονται. Ἡ πίστη στίς δυνάμεις, πού ἐνυπάρχουν μέσα μας καί ἡ πίστη σ' Ἐκεῖνον πού τίς τοποθέτησε ἐκεῖ, γιά νά μᾶς δίδουν χαρά καί ζωή, εἶναι ἡ δύναμη πού μπορεῖ νά μᾶς ἀπαλείψει κάθε ἀρνητική σκέψη, πού θέλει νά μᾶς κρατήσῃ καθηλωμένους στήν ψυχική κούραση καί ἀνία. Δυστυχῶς οἱ ρυθμοί τῆς ζωῆς, ὁ τρόπος ζωῆς, ἡ περιρρέουσα ἀτμόσφαιρα τοῦ σύγχρονου κόσμου δέν βοηθᾷ τόν ἀδύναμο ἄνθρωπο νά στερεωθεῖ στήν πίστη.

Διάβαζα πρό καιροῦ μία στατιστική. Μέσα σ' ἕνα χρόνο ὁ μέσος Γάλλος διαθέτει 3.600 ὥρες σέ ἐργασία, 3.000 ὥρες στόν ὕπνο, 900 ὥρες γιά τό φαγητό του, 200 ὥρες σέ ψυχαγωγία... καί 25 ὥρες στή θρησκεία! Θά μπορούσε νά πεῖ κανείς: «Ὁ Θεός σερβίρεται τελευταῖος». Καί μὴ νομίσομε ὅτι τά πράγματα ἐδῶ στήν Ἑλλάδα, σέ ἐνδεχόμενη στατιστική, θά 'ταν καλύτερα.

Ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ἀποκόψει τόν ἑαυτόν του ἀπό τήν πηγή τῆς ζωῆς, πού εἶναι ὁ Θεός, τότε χάνει τήν πνευματική του ἰκμάδα. Μελαγχολεῖ κι ὄλο καταβουλιάζει μέσα στή θλίψη καί τήν ἀπόγνωση. Τό μόνο ἰσχυρό ἀντίδοτο, στίς περιπτώσεις αὐτές, εἶναι καί παραμένει νά αὐξάνει ἡ πίστη μας στό Θεό.

Γι' αὐτό, ὅταν καί σένα σέ κυκλώνουν οἱ θλίψεις καί τό σύννεφο τῆς ἀπόγνωσης ἔρχεται βαρῦ κατ' ἐπάνω σου, σήκω καί προχώρα μέ πίστη!

ΕΝΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Ένορία Αγ. Πάντων Λειβαδά Σελίνου

Του Αιδεσιμωτάτου Παναγιώτου Άνδρουλάκη Έφημερίου τής Ένορίας

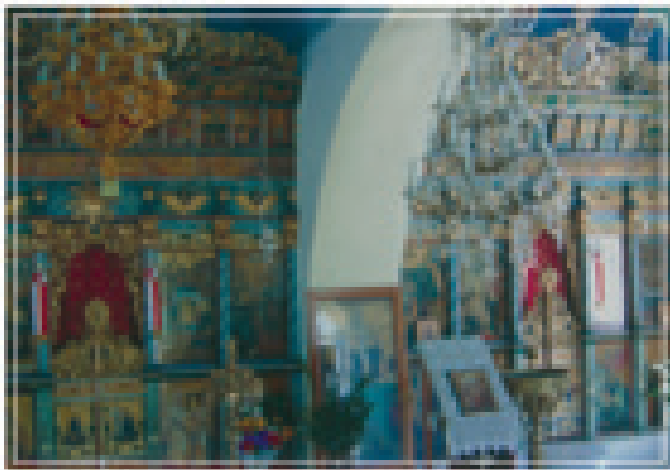
Νοτιοανατολικά του Νομού Χανίων και στην έπαρχία Σελίνου, βρίσκεται ή Ένορία Λειβαδά, πού ανήκει διοικητικά, στην πρώην κοινότητα Σούγιας και σημερινό Δήμο Ανατ. Σελίνου.

Η Ένορία Λειβαδά αποτελείται από τέσσερις οικισμούς: τό Λειβαδά, όπου είναι και ή έδρα τής Ένορίας, τό Κουστογέρακο, τή Μονή και τή Σούγια.

Αξίζει νά αναφερθεί ότι τέλος του Σεπτέμβρη του 1943, κάηκαν και καταστράφηκαν, όλοσχερώς από τούς Γερμανούς τά χωριά τής Ένορίας μας, όποτε, βέβαια, καταστράφηκαν και κάποιοι από τούς Ίερούς Ναούς.

Όπως κάθε πόλη και χωριό, έχει πολιούχο και Προστάτη Άγιο, έτσι και ή Ένορία μας, έχει πολιούχο τούς Αγ. Πάντες, στό κέντρο του χωριού Λειβαδά. Ο Ναός είναι δίκλητος μέ δεύτερη πανήγυρη τόν Ευαγγελισμό τής Θεοτόκου. Σύμφωνα μέ τίς μαρτυρίες των χωριανών, ό Ναός έχει χτιστεί τό 1850 περίπου.

Αξιόλογο είναι τό τέμπλο του, του οποίου οι εικόνες έχουν άγιογραφηθεί τό 1888 από τόν ζωγράφο Κων/νο Π. Οικονόμου. Στόν αύλειο χώρο του Ναού, βρίσκεται και τό κοιμητήριο του χωριού. Ο Ναός έορτάζει τήν τελευταία Κυριακή του Πεντηκοσταρίου.

Τό έσωτερικό του Ί.Ν. Αγ. Πάντων Λειβαδά

Στόν οικισμό Λειβαδά ανήκουν τά εξής έξωκλή-

σια: 1. Αγ. Δημητρίου πού είναι και άγιογραφημένο, και 2. Γενέθλιον του Προδρόμου.

Στόν οικισμό Κουστογέρακου και στό ύψωμα του χωριού, υπάρχει ό δίκλητος Ίερός Ναός Κοιμήσεως τής

Ο Ί.Ν. Αγ. Παντελεήμονος Σούγιας

Θεοτόκου και Μεταμορφώσεως του Σωτήρος.

Έσωτερικά ό Ίερός Ναός, κοσμεείται από ξυλό-γλυπτο τέμπλο ύψηλής αισθητικής αξίας. Μέρος του ξυλόγλυπτου τέμπλου πυρπολήθηκε από τά γερμανικά στρατεύματα, στό τέλος Σεπτεμβρίου του 1943, και αντικαταστάθηκε μετά τόν πόλεμο μέ άπεικόνιση ζωγραφική. Έντός τής κόγχης του Ίερού Βήματος σώζονται άγιογραφίες, πού όμως έχουν ύποστει σημαντική φθορά από τήν πυρπόληση, αλλά και από τήν πάροδο του χρόνου.

Στόν ίδιο οικισμό υπάρχει τό παρεκκλήσι του Αγ. Γεωργίου. Όπως μαρτυρεί σχετική έπιγραφή, ό ναός ανακαινίσθηκε και άνιστορήθηκε τό 1488. Στην ίδια έπιγραφή αναφέρονται τά όνόματα των δωρητών του Ίερού Ναού, μεταξύ των οποίων και εκείνο τής Μάρδας Θεοτοκοπούλινας. Ο Ίερός Ναός είναι άγιογραφημένος από τόν Γ. Προβατόπουλο. Στόν αύλειο χώρο του Ίερού Ναού βρίσκεται τό κοιμητήριο του χωριού.

Στόν οικισμό Κουστογέρακου ανήκουν τά εξής έξωκλήσια: 1. Αγ. Αικατερίνης, 2. Προφήτη Ηλία, ό οποίος έχει σύνορα μέ τήν Έπαρχία Σφακιών και μέ τήν

Ψηφιδωτό Ἱ.Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Σούγιας

Ἐνορία Ἀγ. Ρουμέλης, καί 3. ὁ δίκλιτος Ἱερός Ναός Ἀγ. Ἀντωνίου καί Κατάδεσης τῆς Τιμίας Ἐσθῆτος τῆς Θεοτόκου, μέ ἀγιογραφία.

Στόν οἰκισμὸ Μονή καί στό μέσον τοῦ χωριοῦ, βρίσκεται ὁ Ἱερός Ναός τοῦ Ἀγίου Νικολάου, τοῦ ὁποῖου ὁ κεντρικός χώρος εἶναι ἀγιογραφημένος τό 1315 ἀπό τόν ἀγιογράφο Βενέρη, ἐνῶ ὁ πρόναος εἶναι ἀγιογραφημένος ἀπό τόν ἀγιογράφο Ἰωάννη Παγωμένο. Οἱ ἀγιογραφίες ἔχουν πρόσφατα συντηρηθεῖ ἀπό τήν ἀρχαιολογία.

Σύμφωνα μέ τούς ἱστορικούς, τόν Ἱερό Ναό τόν εἶχε ἐπισκεφτεῖ τουλάχιστον δύο φορές, ὁ Ἅγιος Ἱερομάρτυρας Μελησιδέκ, Ἐπίσκοπος Κισάμου μαζί μέ τόν διάκονο

Τό καμπαναριό τοῦ Ἱ.Ν. Ἀγ. Γεωργίου Κουστογέρακω

Καλλίνικο, γιά νά μυήσει στή Φιλική Ἐταιρεία κατοίκους τῆς ἐπαρχίας Σελίνου.

Στόν αὐλαιο χώρο τοῦ Ναοῦ βρίσκεται τό κοιμητήριο τοῦ χωριοῦ.

Στόν οἰκισμὸ Μονή, βρίσκεται ἀκόμη τό προσκύνημα τῆς Παναγίας Κερᾶς (Γενέσιον τῆς Θεοτόκου). Τό προσκύνημα εἶναι γνωστό γιά τό κωδωνοστάσιό του, πού εἶναι κτίσμα τῶν ἀρχῶν τοῦ 20 οῦ αἰῶνος. Τό ὕλικό πού χρησιμοποιήθηκε εἶναι πέτρα ἀμμουδάρα καί ὁ μαστορας πού τό ἔκτισε λέγεται ὅτι ἦταν ἀπό τήν Κάρπαθο. Ἡ μία ἀπό τίς καμπάνες τοῦ κωδωνοστασίου χρονολογεῖται τό 1925, ἐνῶ ἡ ἄλλη τό 1927 καί ἔχουν ἔρθει ἀπό τήν Ἰταλία. Τό κωδωνοστάσιο εἶναι πρόσφατα συντηρημένο ἀπό δωρεές τῶν πιστῶν.

Σύμφωνα μέ μαρτυρίες τῶν χωριανῶν, στό προσκύνημα κατά καιρούς, εἶχαν ἐγκαταβιώσει μοναχές.

Ὁ οἰκισμὸς Σούγιας εἶναι παραθαλάσσιος καί, λόγω τῆς μαγευτικῆς ξακουστῆς παραλίας του, τούς καλοκαιρινούς μήνες κατακλύζεται ἀπό Ἕλληνες καί ξένους παραθεριστές.

Στό κέντρο τοῦ οἰκισμοῦ, ὑπάρχει ὁ Ἱερός Ναός τοῦ Ἀγ. Παντελεήμονος, πού ἀποτελεῖ μέρος παλαιοχριστιανικῆς τρίκλιτης Βασιλικῆς τοῦ 400-450 μ.Χ. Ὁ Ναός εἶναι γνωστός γιά τό ψηφιδωτό δάπεδό του, πού σύμφωνα μέ τίς ἐκτιμήσεις τῆς 28ης Ἐφορείας Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων εἶναι ἓνα ἀπό τά τέσσερα μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος, ὡς πρὸς τό εἶδος του.

Στόν αὐλαιο χώρο τοῦ Ναοῦ βρίσκεται τό κοιμητήριο τοῦ χωριοῦ.

Στόν οἰκισμὸ Σούγιας ἀνήκουν τά ἐξῆς ἐξωκκλήσια:

1. Ἀγίας Εἰρήνης, μέ ἀγιογραφία, πρόσφατα συντηρημένος ἀπό τήν ἀρχαιολογία μέ ἰδιωτικὴ χρηματοδότηση,
2. Ἀγ. Κηρύκου καί Ἰουλίττης, μέ ἀγιογραφία (Ἀρχαία Λισσός).
3. Παναγίας (Ἀρχαία Λισσός).

ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΕΦΗΜΕΡΙΟΙ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ

- Αἶδες. Ἰωάννης Παπαδερὸς
- Αἶδες. Μιχαήλ Γιακουμάκης
- Αἶδες. Ἐμμανουήλ Τζανουδάκης
- Αἶδες. Στυλιανὸς Κονταδάκης
- Αἶδες. Ἐμμανουήλ Κασσελάκης
- Αἶδες. Ἐμμανουήλ Μετοχαράκης
- Αἶδες. Ὀνούφριος Παπαδερὸς
- Αἶδες. Εὐτύχιος Ἀνδρουλάκης
- Αἶδες. Παναγιώτης Ἀνδρουλάκης.

Ὁ Ὁρθόδοξος Χριστιανὸς μπροστὰ στὸ κάτοπτρο τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας

Τοῦ κ. Κωνσταντίνου Κορναράκη
Ἐπίκουρου Καθηγητοῦ
Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Τί ... καθρεπτίζει ἡ ἡμέρα τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας;

Ὁ πρῶτος κύριος πνευματικὸς σταθμὸς τῆς περιόδου τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, χωρὶς βεβαίως νὰ ὑποτιμᾶται ἡ Παρασκευὴ τῆς Ἀστάσης τῶν Χαιρετισμῶν, εἶναι ἡ Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας. Τὴν ἡμέρα αὐτῆ, ἡ Ἐκκλησία τιμᾷ μὲ θριαμβικὸ τρόπο τὴν ἀναστήλωση τῶν ἱερῶν εἰκόνων ἀπὸ τὸν Πατριάρχη Μεθόδιο τὸ 843, διότι ἡ ἀναστήλωση ἐκείνη ἐπισφράγισε τὶς ἀποφάσεις τῆς Ζ' Οἰκουμένης Συνόδου (787), σημαίνοντας τὴν ὀριστικὴν παύση τῶν εἰκονομαχικῶν ἐρίδων. Τότε ὁ Πατριάρχης ἀνέγνωσε τὸ Συνοδικὸ τῆς Ὁρθοδοξίας, καθιστώντας σαφὲς σὲ ὅλους ὅτι ἡ πίστη αὐτῆ ἀποτελεῖ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, διότι εἶναι ἡ πίστη ποὺ οἱ προφῆτες «εἶδον», οἱ ἀπόστολοι «ἐδίδαξαν», ἡ Ἐκκλησία «παρέλαβε», οἱ διδάσκαλοι «ἐδογμάτισαν», ἡ Οἰκουμένη «συμπεφρόνηκεν»¹.

Προσπαθώντας νὰ δοῦμε μέσα ἀπὸ τὸν καθρέπτη!

Ἐνα εὐνόητο ἐρώτημα ποὺ γεννᾶται πάντοτε τὴν μέρα αὐτῆ, εἶναι ἀκριβῶς ... ὁ σκοπὸς αὐτῆς τῆς μέρας!

Γιατί, δηλαδὴ, ἡ Ἐκκλησία νὰ μὴν ξεκινησεὶ τὸν κύκλο τῶν Κυριακῶν τῶν Νηστειῶν μὲ τὴν μνήμη κάποιου ἀσκητικοῦ πατρός, ὅπως π.χ. τοῦ ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου, ποὺ ἡ μνήμη του ἀκολουθεῖ ἀργότερα, ἢ ὁμοίως τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας; Καὶ ἀφοῦ βρισκόμαστε σὲ πένθιμη περίοδο πνευματικῆς γυμνασίας, γιατί νὰ μὴν ξεκινῶμε ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως; Καὶ κάποιος δικαίως θὰ διερωτηθεῖ: ἀφοῦ εἴμαστε ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ γιατί πρέπει νὰ τιμοῦμε τὴν Ὁρθοδοξία; Δὲν εἶναι αὐτονόητη ἡ ἀγάπη μας πρὸς αὐτήν; Ἡ καταφατικὴ ἀπάντηση βέβαια, θὰ μπορούσε νὰ ἐξηγήσει τὸν λόγο τῆς ἐορτῆς περιλαμβάνοντας μία ἱστορικὴ ἀναδρομὴ στὶς περιόδους

¹ Πρβλ. Ἰω. Καρμίρη, Τά Δογματικά καὶ Συμβολικά Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τ. Ι, ἐν Ἀθήναις 1960, σ. 244.

ἐκεῖνες ποὺ ἐπιχειρήθηκε νόθευση τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, χωρὶς ὅμως νὰ πρέπει νὰ παραληφθεῖ καὶ ἡ ἀνθρωπολογικὴ ἐρμηνεῖα τῆς ἐορτῆς. Πράγματι! Ἡ Ἐκκλησία ὄρισε αὐτὴ τὴν ἐορτὴ στὸ πλαίσιο τῆς παιδαγωγικῆς τῆς μέριμνας, γιὰ ἓνα θεμελιώδη λόγο: ὡς πρόκληση ποὺ τίθεται γιὰ κάθε χριστιανὸ ποὺ δηλώνει Ὁρθόδοξος, ὥστε νὰ ἐξετάσει τὸν ἑαυτὸ του κατὰ πόσο μετέχει αὐτῆς τῆς Ὁρθοδοξίας!

Πόσο δύσκολο μπορεῖ νὰ εἶναι ὁ ὀρθόδοξος χριστιανὸς νὰ εἶναι ... ὀρθόδοξος;

Κι ὅμως! Οἱ μεγαλύτεροι αἵρετικοὶ τῆς Ἐκκλησίας μας ἦταν σπουδαῖοι κληρικοὶ καὶ θεολόγοι τῆς. Ὁ Ἄρειος ἦταν προβεβλημένος πρεσβύτερος καὶ θεολόγος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας. Ὁ Ἀπολλινάριος ἦταν ἐπίσκοπος Λαοδικείας καὶ προσωπικὸς φίλος τῶν Καππαδοκῶν πατέρων (Μ. Βασιλείου, Γρηγορίου Νύσσης). Ὁ Νεστόριος, πατριάρχης Κων/πόλεως καὶ σπουδαῖος φιλοσοφικὸς νοῦς. Ὁ Εὐτυχῆς ἦταν εὐσεβῆς πρεσβύτερος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας. Αὐτῆ

εἶναι μία μικρὴ ἀναφορὰ, ποὺ δὲν περιλαμβάνει πάρα πολλοὺς ἄλλους αἵρετικούς, οἱ ὁποῖοι ἐμφανίσθηκαν στὸ στερέωμα τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ἦταν ἐπιφανεῖς κληρικοὶ καὶ θεολόγοι τῆς. Ὡστόσο, ἀπὸ ὑπερασπιστὲς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως ἐξελίχθηκαν σὲ ἐχθροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας! Ἀλήθεια, πόσο δύσκολο εἶναι γιὰ κάποιον χριστιανὸ νὰ ὑπερασπιστεῖ τὴν ὀρθόδοξη πίστη του; Ἀλλὰ καὶ πάλι, πόσο εὐκόλα μπορεῖ αὐτὸς νὰ διολισθηθεῖ στὴν αἵρεση;

Ἡ γάγγραινα τῆς αἵρεσης!

Ἀπαντώντας σὲ σχετικὴ ἐρώτηση, ἓνας σημερινὸς ἀσκητικὸς πατέρας τοῦ βου αἰ. στὴ Γάζα τῆς Παλαιστίνης, ὁ Ἰωάννης ὁ προφήτης, ἀφοῦ προηγουμένως διευκρινίζει ὅτι, ὡς αἵρετικὸς περιγράφεται «ὁ βλασφημῶν τὸν Χριστόν... καὶ δίχρα ζῶν αὐτοῦ», δηλαδὴ ὁ τύπος τοῦ αἵρετικοῦ ὅπως τὸν

κατανόησαν οί Οικουμενικές Σύνοδοι, συμπληρώνει ότι, ὅσον ἀφορᾶ στήν καρδιά, «πᾶς ὁ μὴ φυλάσσω τὰς ἐντολάς τοῦ Χριστοῦ αἰρετικός ἐστὶ καὶ ἐὰν ὁ ἄνθρωπος μὴ πιστεύσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, οἱ λόγοι οὐδὲν ὠφελοῦσιν αὐτόν»².

Οἱ θεολόγοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας γνωρίζουν ὅτι αἰρετικός εἶναι αὐτὸς ποὺ ἀποβάλλει ἀπὸ τὴν καρδιά του τὸν Χριστὸ καὶ ὑποκαθιστᾷ τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν μὲ τύπους θρησκευτικῆς ζωῆς ποὺ μοιάζουν χριστιανικοὶ ἀλλὰ στηρίζονται σὲ αὐθαίρετες ἐπιλογές τοῦ ἰδίου θελήματος. Αὐτὴ θὰ μπορούσε νὰ ὀριστεῖ ἢ ἀφετηρία τῆς αἵρεσης, καὶ μάλιστα θὰ βοηθοῦσε ἰδιαίτερα στήν κατανόηση τοῦ τρόπου ἀναπτύξεως τῶν βιωματικῶν ἀφετηριῶν τῆς αἵρεσης μία παρεμφερῆς περιγραφή τοῦ ἀββᾶ Δωροθέου πάνω στήν παθολογία τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ὅπου ἡ παθολογία αὐτὴ παρομοιάζεται μὲ τὴ γάγγραινα. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἀμελεῖ νὰ φροντίσει μικρὲς λεπτομέρειες τῆς πνευματικῆς ζωῆς «ποὺ δὲν ἔχουν τόση σημασία», αὐτές, ὅπως ἡ γάγγραινα, ξεκινοῦν σὰν μικρὴ πληγὴ καὶ πρὶν τὸ καταλάβει ἀπλώνουν παντοῦ³. Ἡ βασικὴ πατερικὴ θέση εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ φοβάται τὰ μεγάλα παραπτώματα, γιατί πολλές φορὲς αὐτὰ τὸν ξαφνιαίνουν καὶ μπορεῖ καὶ νὰ τὸν ὀδηγήσουν εὐχερέστερα στήν αὐτογνωσία. Ἀντιθέτως, τὰ μικρὰ παραπτώματα εἶναι ἐπικίνδυνα διότι λειτουργοῦν μὲ ὑπουλο τρόπο. Ὁ ἄνθρωπος δηλητηριάζεται ἀρχικὰ μὲ τρόπο ποὺ δὲν συναισθάνεται, ἐνῶ, ὅσο δηλητηριάζεται, τόσο περισσότερο ἀλλοιώνεται τὸ φρόνημά του καὶ ἔτσι ἀρχίζει νὰ προβαίνει σὲ ἐκπτώσεις τῶν ἀπαιτήσεων τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἀναπαυμένος στὴ θρησκευτικότητά του.

Ἐνῶ λοιπὸν ὁ εὐαγγελικὸς λόγος διδάσκει ἕναν ὀρισμένο τρόπο ζωῆς, ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἀντιλαμβάνεται τὴν ὀρθόδοξη πίστη ὡς σύνολο θρησκευτικῶν τύπων, φρονεῖ ὅτι, ἀφοῦ εἶναι ἐνταγμένος στήν Ἐκκλησία, δὲν ὑπάρχει πρόβλημα ἂν δὲν ἀκολουθεῖ κατὰ γράμμα τὴ ζωὴ τοῦ Πνεύματος. Ἔτσι, διαχωρίζει τὶς ἐπιθυμίες του ἀπὸ τὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀρχίζει νὰ ἐπιλέγει. Αἵρεση ὅμως, σημαίνει ἐπιλογή καὶ αἰρετικοὶ ἦταν αὐτοὶ ποὺ ἐπέλεξαν τί ἐπιθυμοῦσαν νὰ προβάλλουν ἀπὸ τὴν πίστη τῶν Πατέρων, κατακερματίζοντας τὴν Παράδοση. Ἐπομένως, δίχως νὰ τὸ καταλάβει, ἂν καὶ τυπικὰ μπορεῖ νὰ φαίνεται παραδοσιακός, στήν οὐσία ὁ ἄνθρωπος παραμελεῖ τὸν πνευματικὸ του ἀγῶνα, ὀλιγωρεῖ στήν τήρηση τῶν ἐντολῶν τοῦ

² Βαρσανουφίου καὶ Ἰωάννου τοῦ προφήτου, Ἀποκρίσεις καὶ ἐπιστολαί, 536, F. Neyt and P. de Angelis-Noah, Correspondance, τ. II, 2, Sources chretiennes 451, Les editions du cerf, Paris 2001, σ. 680.
³ Ἀββᾶ Δωροθέου, Διδασκαλίας διάφοροι, III, 42, L. Regnault - J. de Preville, Dorothee de Gaza. Oeuvres spirituelles, S.C. 92, Les editions du cerf, Paris 1963 σ. 212.

Θεοῦ, ἐπιλέγει τὸ συμφέρον κατ' αὐτὸν καὶ ἔτσι, ἔχοντας ἤδη ἀπορρίψει τὸν ἀπόλυτο χαρακτήρα τῆς Παραδόσεως, ὀδηγεῖται, συμφώνως πρὸς τὶς πατερικὲς διαπιστώσεις, ἀπὸ τὴν ἀπόρριψη τῶν μικρῶν στήν ἀπόρριψη τῶν μεγαλύτερων καὶ ἐν τέλει καθίσταται «δίχως ζῶν αὐτοῦ», δηλαδή «βλασφημῶν τὸν Χριστόν». Αὐτὴ εἶναι ἡ αἵρεση τοῦ ἰδίου θελήματος. Ὁ ἄνθρωπος ἐπιλέγει ὅτι τὸν συμφέρει, ὀρίζοντας τὸν ἑαυτὸ του ὡς ὀρθόδοξο χριστιανό, ὅπως ἐκεῖνος νομίζει καλύτερα.

Στὴν περίπτωση αὐτῆ, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συναντήσῃ τὸν ἑαυτὸ του στὸ κάτοπτρο τῆς ἡμέρας αὐτῆς τῆς Ἀ' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν, ἀπλούστατα διότι τὸ νομιζόμενο ἀπὸ αὐτὸν εἶδωλο δὲν ἀντιστοιχεῖ σὲ ὅτι εἰκονίζεται πάνω στὸ κάτοπτρο αὐτό!

Προϋποθέσεις γιὰ νὰ συναντήσῃ ὁ ὀρθόδοξος χριστιανὸς τὸ ἀκριβὲς εἶδωλό του στὸ κάτοπτρο τῆς ἡμέρας τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας.

Τὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα τῆς ἡμέρας εἶναι ἰδιαίτερος ἀποκαλυπτικὸς γιὰ τὶς δοκιμασίες ποὺ ὑπέστησαν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐπέλεξαν νὰ ὀμολογοῦν τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, χωρὶς νὰ θέτουν ὡς κριτήριον πίστεως τὸ προσωπικὸ τους θέλημα· «ἔτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν, ἐπίρσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς»⁴.

Σύμφωνα μὲ τὴν πατερικὴ σκέψη, τὸ τέλος τῶν μαζικῶν διωγμῶν τῶν πρώτων χριστιανῶν, ὅπου ὅσοι ὀμολογοῦσαν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ὑφίσταντο φρικτὰ βασανιστήρια καὶ μαρτυρικὸ θάνατο, δὲν σήμανε τὸ τέλος τοῦ μαρτυρικοῦ χαρακτήρα τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Πλέον, τὸ φρικτότερο μαρτύριο γιὰ ἕναν ὀρθόδοξο εἶναι τὸ μαρτύριο τῆς συνειδήσεως. Πρέπει δηλαδή, ὁ ἴδιος νὰ σφαγιάζει τὸν παλαιὸ ἑαυτὸ του διὰ τῆς ἐκκοπῆς τοῦ θελήματός του, ὥστε νὰ καλλιεργεῖται μέσα του τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὅσο περισσότερο ὁμως περιορίζει τὸ θέλημά του, τόσο περισσότερο σφαγιάζει τὸν ἑαυτὸ του, δηλαδή μαρτυρᾷ, γίνεται μάρτυρας πίστεως. «Δίδει αἷμα» γιὰ νὰ λάβει «πνεῦμα»⁵, ὥστε νὰ καταστεῖ ἀληθινὰ πνευματικὸς ἄνθρωπος. Προτιμᾷ, ἀπὸ τὸ νὰ ἐπιτρέψει νὰ κυριαρχήσουν πάνω του οἱ ἐπιθυμίες προβολῆς τοῦ ἑαυτοῦ του, μιμούμενος τὴν ἐωσφορικὴ ἀλαζονεία ποὺ ὀδήγησε τὸν διάβολο μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεό, νὰ κάνει θέλημά του τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Κατὰ τὴν περίοδο τῆς β' φάσης τῆς Εἰκονομαχίας, ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, ὑπέρμα-

⁴ Ἐβρ. 11, 36-38.

⁵ Ἀποφθέγματα Πατέρων, Ἀββᾶ Λογγίνου, 5, PG 65, 257B.

χος τῶν ἱερῶν εἰκόνων, προετοιμάζε τοὺς μοναχοὺς του, νουθετώντας τους ὡς πρὸς τὶς πνευματικὲς προϋποθέσεις τοῦ ἀγώνα τους κατὰ τῆς αἰρέσεως τῆς ἐποχῆς τους. Κατὰ τὸν ἱερό πατέρα, οἱ μοναχοὶ του, πρὶν τὴν ὁμολογία τῆς πίστεώς τους, ἔπρεπε νὰ ἀσκηθοῦν στὰ συνήθη γυμνάσματα τοῦ πνευματικοῦ βίου, ὥστε δόκιμοι πλέον στὸν μαρτυρικό βίον καὶ τὴν ἀσκησὴν στὸ «μαρτύριον τῆς συνειδήσεως»⁶, νὰ ἀντέξουν τὶς κακουχίες καὶ τὰ βασανιστήρια, διατηρώντας ἀκλινῆ τὴν ὁμολογία τῆς πίστεως⁷.

Ἡ Ὁρθοδοξία δὲν πιστοποιεῖται ἀπὸ ταυτότητες ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ποιότητα τῆς πνευματικῆς ζωῆς!

Ἐπομένως καταλαβαίνουμε, ὅτι ἡ ὀρθοδοξία περὶ τὴν πίστη δὲν κατακτᾶται ἀπλῶς μέσα ἀπὸ ταυτότητες ἢ μέσα ἀπὸ κραυγὲς καὶ ἀποστομωτικὲς διακηρύξεις. Ὁ Ὁρθόδοξος δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δαπανᾷ τὶς ζωτικὲς δυνάμεις τῆς πνευματικότητάς του στὸν ἔλεγχο ὀρθοδοξίας τῶν ἀδελφῶν του, ἀλλὰ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος βιώνει τὴν Ὁρθόδοξη πνευματικότητα κατὰ τρόπον ὥστε ἡ παρουσία του - καὶ μόνο! - νὰ καταλύσει καὶ νὰ εἰσάγει τὸν ἀδελφό του στὴν ὀρθόδοξη πίστη τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἡμέρα, λοιπόν, τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι δυνατὸν νὰ κατανοηθεῖ μόνο μέσα ἀπὸ τὴν προοπτικὴ τοῦ συνεποῦς καὶ ἀκλινοῦς πνευματικοῦ ἀγώνα. Ὁ ὄσιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης χρησιμοποιοῦσε τὴν ἔκφραση «μαρτύριον Ὁρθοδοξίας» ἐπιχειρώντας νὰ ταυτίσει τὴν ἀκρίβεια τῆς πίστεως μὲ τὸ μαρτύριο ὑπὲρ αὐτῆς⁸. Ὁ Χριστιανὸς προσδιορίζεται ὡς ὀρθόδοξος μέσα ἀπὸ τὴν προσευχὴ καὶ τὴν ταπείνωσιν (ὡς μητέρα τῶν ὑπολοίπων ἀρετῶν), γιατί ὁποῖος προσεύχεται, μετέχει στὴ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτὸ σημαίνει ὅτι προάγεται στὴ θεολογία, ὡς κοινωνία Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, ἀκόμη καὶ ἂν στερεῖται τῶν εἰδικῶν σπουδῶν.

Ὁ ἀπόλυτος χαρακτήρας τῆς Ὁρθοδοξίας τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι λοιπὸν προφανὲς ὅτι ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν Α΄ Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν προβάλλει τὴν ἡμέρα τῆς Ὁρθοδοξίας, καλώντας τὸν ἄνθρωπο νὰ εἰσέλθει σὲ ἐσωτερικὴ διαλεκτικὴ μὲ τὸν ἑαυτὸ του, ὥστε νὰ ἀποκτήσει ἐπίγνωση τοῦ ἐὰν μετέχει τῆς ἀκριβείας τῆς πίστεως, ἢ ἀξιολογεῖ τὴν πίστη ὑπὸ τὸ πρίσμα

⁶ Κ. Κορναράκη, Ἡ θεολογία τῶν ἱερῶν εἰκόνων κατὰ τὸν ὄσιο Θεόδωρο τὸν Στουδίτη, Ἐκδ. Ἐπέκταση, Κατερίνη 1998, σ. 319 κ.ἐξ.

⁷ Κατήχησις Μικρά, 51, Α. Mai – I. Cozza-Luzzi, Novae Patrum Bibliotheca 9.1, Romae 1888, σ. 123. Πρβλ. Ἐβρ. 10, 23.

⁸ Πρβλ. Κ. Κορναράκη, Ἡ θεολογία τῶν ἱερῶν εἰκόνων κατὰ τὸν ὄσιο Θεόδωρο τὸν Στουδίτη, σσ. 313-328.

τοῦ δικοῦ του θελήματος. Διότι ὁ τρόπος ποῦ παραδίδεται ἡ ὀρθόδοξη πίστη, κατὰ τὸ Συνοδικὸ τῆς Ὁρθοδοξίας, εἶναι ὁ τρόπος νὰ ὑπάρχει ἡ Ἐκκλησία. Οἱ προφῆτες «εἶδον», οἱ ἀπόστολοι «ἐδίδαξαν», ἡ Ἐκκλησία «παρέλαβε», οἱ διδάσκαλοι «ἐδογματίσαν», ἡ Οἰκουμένη «συμπεφρόνηκεν».

Ἐπομένως τὸ μέλος τῆς Ἐκκλησίας, πεπαιδευμένο ἢ ἀπλοῦν, δὲν ὑποτάσσεται μὲ βασανιστικὸ τρόπο σὲ ἀπαρχαιωμένες ἀξίες καὶ ἰδανικά, ἀλλὰ ἐν ταπεινώσει βιώνει τὴν ἀλήθεια ὡς ἔνταξή του στὴν μακραίωνη ἀλυσίδα, ποῦ ἔχει ὡς ἀφετηρία τῆς τοῦς Δικαίους τοῦ Θεοῦ καὶ συνεχίζει μὲ τοὺς Προφῆτες, τοὺς Ἀποστόλους τοὺς Πατέρες καὶ τὶς Συνόδους τῆς Ἐκκλησίας. Κάθε μέλος τῆς Ἐκκλησίας, ὀφείλει ἐν ὑπακοῇ νὰ ἐντάσσει τὸν ἑαυτὸ του στὴν Παράδοσιν αὐτὴ καὶ ἐν τέλει νὰ καθίσταται μέρος αὐτῆς.

Κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο, ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας παραδίδεται στὸν ἐκάστοτε φορέα τῆς «ἀνόθευτη» καὶ κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο (παραλαβή-παραδόσιν), αὐτὸς ὀφείλει νὰ τὴ διαφυλάξει «ἀνόθευτη», ὥστε κατὰ τὴν ὥρα τῆς διαδοχῆς, νὰ τὴν παραδώσει ἀκεραία καὶ ἀλώβητη στοὺς μαθητὲς του, ὑπὸ τὴν εὐρεῖα ἢ τὴ στενὴ ἔννοια.

... Ἀνανέωση;

Ἀκριβῶς, ἡ ἐν ταπεινώσει ἐγκατάλειψιν κάθε ναρκισσιστικῆς βεβαιότητος ὅτι τὸ μέρος (ὁ πιστὸς) μπορεῖ νὰ διεκδικεῖ τὴν ἀλήθεια (τὴν ὁποία κηρῦσσει ἡ Ἐκκλησία, δηλαδὴ τὸ Ὅλον), ἐγγυᾶται τὴν ἀνανέωση τῆς Παραδόσεως καὶ τὴ βεβαιότητα ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἀπόλυτη διότι ἀποτελεῖ τὸν μόνον τρόπο ὑπάρξεως γιὰ τὸν Χριστιανό. Διότι τὸ μέλος τῆς Ἐκκλησίας ποῦ ματώνει (θυσιάζοντας τὸ θέλημα του γιὰ νὰ μὴν παρασυρθεῖ ἀπὸ τοὺς ψιθύρους ποῦ τὸν προτρέπουν νὰ ὑπερυψωθεῖ ὡς Θεός!)⁹ γιὰ νὰ λάβει πνεῦμα, μεταγγίζει αὐτὴ τὴ βιωματικὴ του πείρα στὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τότε ἡ ἀνανέωση εἶναι οὐσιαστικὴ καὶ ὄχι ὑπόθεση σχεδίου ἐργασίας. Διότι ὁ ἴδιος ἔχει προηγουμένως καταστήσει τὸν ἑαυτὸ του μαρτύριον Ὁρθοδοξίας!¹⁰

⁹ Πρβλ. «καὶ ἔσεσθε ὡς θεοί» (Γεν. 3, 5).

¹⁰ Πρβλ. «Οὐ τι ἂν ἦν χάριστρον, τοσοῦτους ἀδελφούς ἡμῶν, μέχρι γὰρ ἑκατοντάδος καὶ πρὸς ὁ ἀριθμὸς πρόεισιν δίκην ἀστέρων διαλάμπαντας, ἐφ' οἷς τόποις περιερίφησαν, ἐκεῖσε καταλελοιπέναι τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς μετέπειτα εἰς μαρτύριον ὀρθοδοξίας τὰ ἑαυτῶν ἱερά σώματα» (Κατήχησις Μικρά, 36, Α. Mai – I. Cozza-Luzzi, σ. 86).

Η ΝΟΣΟΣ ΑΛΤΣΧΑΪΜΕΡ

Η νόσος «Άλτσχάιμερ» είναι η συχνότερη νευρολογική νόσος, που προκαλείται από την καταστροφή μεγάλου αριθμού νευρικών κυττάρων του έγκεφάλου. Αποτελεί, μάλιστα, τη βασικότερη αιτία πρόκλησης άνοιας στον άνθρωπο, επηρεάζοντας τμήματα του έγκεφάλου που ελέγχουν σημαντικές λειτουργίες όπως η σκέψη, η όμιλία, η μνήμη και η συμπεριφορά. Οι επιστήμονες, αν και δεν γνωρίζουν ακριβώς τι προκαλεί τη νόσο Άλτσχάιμερ, γνωρίζουν πολύ καλά ότι δεν υπάρχει γι' αυτήν καμία γνωστή θεραπεία.

Η νόσος Άλτσχάιμερ είναι ο πιο συχνός τύπος της άνοιας στους ηλικιωμένους και εκδηλώνεται συνήθως μετά την ηλικία των 60 ετών. Περίπου 5% των ανθρώπων ηλικίας 65-74 ετών δείχνουν σημάδια της νόσου, ενώ μόνο τό 1% των συνολικών περιπτώσεων αφορά σε άτομα ηλικίας κάτω των 65 ετών. Κάθε πέντε χρόνια, μετά την ηλικία των 65 ετών, η πιθανότητα εμφάνισης της

πνευματική και σωματική άσκηση.

Του κ. Ιωάννου Στεφανογιάννη Συγγραφέως - Άρθρογράφου

νόσου διπλασιάζεται. Υπολογίζεται ότι 15 εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο πάσχουν από τη νόσο Άλτσχάιμερ, ενώ στις Ηνωμένες Πολιτείες γίνεται κάθε 72 δευτερόλεπτα μία νέα διάγνωση!

Τά αίτια της νόσου Άλτσχάιμερ

Η ηλικία είναι ο γνωστότερος παράγοντας κινδύνου, αφού όσο αυξάνεται, τόσο η πιθανότητα προσβολής από τη νόσο μεγαλώνει. Το οικογενειακό ιστορικό είναι ένας ακόμη σημαντικός επιβαρυντικός παράγοντας, αφού έχει αποδειχθεί ότι όσοι έχουν παραπάνω από ένα ασθενή στην οικογένεια, κινδυνεύουν 2-3 φορές περισσότερο από τον υπόλοιπο πληθυσμό να προσβληθούν από τη νόσο.

Επίσης, εκτός από τους παραπάνω παράγοντες που δεν μπορούν να αλλάξουν, υπάρχουν και άλλοι αναστρέψιμοι, οι οποίοι έρευνώνται με προσοχή από τους επιστήμονες, ώστε να διαπιστωθεί ή ακριβής συσχέτισή τους με τη νόσο. Έτσι, οι έρευνες έχουν δείξει ότι οι τραυματισμοί της κεφαλής και τα εγκεφαλικά επεισόδια αυξάνουν την πιθανότητα προσβολής, ενώ ευεργετικά φαίνεται να δρουν παράγοντες όπως η υγιεινή διατροφή, η κοινωνικότητα, καθώς και η τακτική

Ή έναρξη της νόσου

Σε έναν υγιή έγκεφαλο οι πληροφορίες μεταφέρονται μέσω ειδικών συνδέσεων, των συνάψεων, που γεφυρώνουν μεταξύ τους τα εγκεφαλικά κύτταρα. Ο έγκεφαλος, όμως, ενός ασθενή που πάσχει από τη νόσο Άλτσχάιμερ, δημιουργεί μία ουσία που σχηματίζει πλάκες, οι οποίες παρεμποδίζουν την επικοινωνία των εγκεφαλικών κυττάρων, με αποτέλεσμα την καταστροφή του επικοινωνιακού τους συστήματος. Η εμφάνιση και η πορεία της ασθένειας, διαφέρουν σημαντικά από ασθενή σε ασθενή.

Η νόσος Άλτσχάιμερ αναπτύσσεται αρκετά χρόνια πριν διαγνωστεί, ενώ συνήθως ξεκινάει αργά, με τέτοιο ρυθμό ώστε οι περισσότεροι άνθρωποι δεν καταλαβαίνουν ότι πάσχουν από αυτήν. Θεωρούν, μάλιστα, τις περισσότερες φορές, ότι για τα προβλήματα μνήμης που αντιμετωπίζουν, φταίει η ηλικία τους. Μέ το πέρασμα του χρόνου τα προβλήματα επιδεινώνονται και καταλήγουν συχνά σε αδυναμία εκτέλεσης καθημερινών δραστηριοτήτων, όπως είναι η οδήγηση, το μαγείρεμα, ακόμη και το διάβασμα μιας εφημερίδας. Ενδέχεται, ακόμη, τα ηλικιωμένα άτομα να χάνουν εύκολα τον προσανατολισμό τους όταν βγαίνουν από το σπίτι τους, να είναι έρριστα ή βίαια, αλλά και να χρειάζονται βοήθεια για την διεκπεραίωση απλών εργασιών.

Στό πάσχον άτομο σταδιακά εκπίπτουν δευτερεύουσες και κύριες σωματικές λειτουργίες, σε

διάστημα 5-20 ετών, με τελική κατάληξη συνήθως τό θάνατο. Η πιο συχνή αιτία θανάτου των ασθενών είναι λοιμώξεις όπως η πνευμονία, κυρίως λόγω εξασθένησης του ανοσοποιητικού συστήματος. Η νόσος αποτελεί την τέταρτη αιτία θανάτου στις ανεπτυγμένες χώρες μετά από τις καρδιακές παθήσεις, τον καρκίνο και τα έγκεφαλικά επεισόδια.

Τά συνηθισμένα συμπτώματα

Μερικά από τό πιο συνηθισμένα συμπτώματα ή καταστάσεις που ενδέχεται νά αντιμετωπίσει κάποιος ασθενής είναι: δυσκολεύεται στην αναγνώριση συγγενών ή φίλων και στην απομνημόνευση ονομάτων, αντικειμένων και ήμερομηνιών, ξεχνάει τόν αριθμό του τηλεφώνου του, ξεχνά νά φάει ή νά φροντίσει την προσωπική του υγιεινή, βγαίνει από τό σπίτι του και χάνει τό δρόμο της επιστροφής περιπλανώμενος για ώρες, ή συγκροτημένη σκέψη και ή όμιλία αποδομούνται, δέν μπορεί νά προσανατολιστεί στό χώρο που βρίσκεται, αδυνατεί νά συγκεντρωθεί και νά ακολουθήσει απλές οδηγίες, εμφανίζει κατάθλιψη, απάθεια ή ασυνήθιστη βιαιότητα, γίνεται φιλόποπος ή τάλαιπωρείται από ψευδαισθήσεις και αὐταπάτες.

Τά στάδια της νόσου

Η ασθένεια χωρίζεται σε τέσσερα στάδια, με βάση συγκεκριμένα χαρακτηριστικά:

Αρχική άνοια. Η ασθένεια ξεκινά με άργους ρυθμούς, περίπου 2-3 χρόνια πριν την εμφάνιση των κριτηρίων της διάγνωσης. Τό κυριότερο χαρακτηριστικό της είναι ή απώλεια της βραχυχρόνιας μνήμης και ή συνακόλουθη αδυναμία για άφομοίωση νέων πληροφοριών. Είναι, επίσης, πιθανή ή εμφάνιση απάθειας, που εκδηλώνεται με τί μορφή της έλλειψης ενδιαφέροντος για πράγματα που παλαιότερα κατείχαν σημαντική θέση στην ζωή του. Συγκεκριμένα, αναγνωρίζονται ή δυσκολία του άτομου νά θυμηθεί ονόματα ανθρώπων και τοποθεσιών, νά φέρει στό μυαλό του πρόσφατα γεγονότα και νά λύσει απλά μαθηματικά προβλήματα.

Πρώμη άνοια. Κατά τό στάδιο αυτό επηρεάζεται περισσότερο ή μνήμη, καθώς και ή ικανότητα γραφής και μάθησης, ενώ λιγότερο άλλοιώνεται ή μνήμη εκτέλεσης καθημερινών διαδικασιών, όπως ή χρήση του πηρουνιού, της οδοντόβουρτσας ή του χτενιού. Έκτός από τί γραφή, μπορεί νά εμφανιστεί, ακόμη, συρρίκνωση του λεξιλογίου και ήπια δυσκολία στην επικοινωνία με τούς ανθρώπους του περιβάλλοντός του. Στο στάδιο της πρώιμης άνοιας ό ασθενής μπορεί νά ζει αυτόνομα και νά χρειάζεται περιοδικά βοήθεια ή έποπτεία στην εκτέλεση περίπλοκων δραστηρι-

οτήτων.

Μέτρια άνοια. Χαρακτηρίζεται από την προοδευτική επιδείνωση της δυνατότητας ανεξαρτησίας του ασθενή. Τά προβλήματα στην όμιλία είναι εύκολα αντιληπτά, υπάρχει αδυναμία έξερσης της κατάλληλης λέξης και οί εκφράσεις δέν έχουν συνοχή. Η μακροχρόνια μνήμη και ή συμπεριφορά αρχίζουν πιά νά επηρεάζονται, σε τέτοιο σημείο, ώστε όρισμένα άτομα που ήταν σε όλη τους τί ζωή ήρεμα, νά παρουσιάζουν τώρα απρόβλεπτες εκρήξεις βίας και επιθετικότητας. Μπορεί ακόμη νά εμφανιστεί ακράτεια ούρων και άρνηση λήψης βοήθειας από τούς οικείους του, ή όποια μπορεί νά οδηγήσει τά μέλη της οικογένειάς του σε αναζήτηση επαγγελματικής βοήθειας ή και νοσηλείας σε νοσοκομείο.

Προχωρημένη άνοια. Στο τελευταίο στάδιο της νόσου, ή αλλαγή στην συμπεριφορά του ασθενή είναι ριζική. Η γλωσσική επικοινωνία περιορίζεται σε απλές φράσεις ή ακόμη και μεμονωμένες λέξεις, ενώ είναι πιθανόν ακόμη και νά χαθεί έντελως, ή αυξημένη επιθετικότητα είναι συχνή, τό αίσθημα εξάντλησης και ή απάθεια κυριαρχούν, τό άτομο με τί νόσο δέν μπορεί νά εκτελέσει μόνο του ακόμη και τίς πιο απλές εργασίες, ενώ συνήθως καταλήγει μόνιμα στό κρεβάτι, εξαιτίας της άτονίας του μυϊκού του συστήματος. Από τό σημείο αυτό και πέρα δέν είναι άπίθανη ή μοιραία κατάληξη του ασθενή από μολύνσεις, κατακλίσεις, πνευμονία ή άλλα παθολογικά αίτια.

Η διάγνωση

Η έγκαιρη διάγνωση της νόσου είναι κεφαλαιώδους σημασίας, τόσο για την καλύτερη αντιμετώπιση των συμπτωμάτων της νόσου, όσο και τόν μελλοντικό προγραμματισμό της ζωής όλόκληρης της οικογένειάς του. Μετά την εκδίλωση των πρώτων συμπτωμάτων, είναι άπαραίτητη ή επίσκεψη σε ειδικό νευρολόγο, ό όποιος:

- θά εξετάσει την γενική κατάσταση της υγείας του ασθενή
- θά μελετήσει τό άτομικό και οικογενειακό του ιστορικό
- θά συζητήσει με τά μέλη της οικογένειάς του για ύπαρξη προβλημάτων στην μνήμη
- θά εξετάσει την ικανότητα του άτομου στην λύση απλών προβλημάτων
- θά ρωτήσει τούς συγγενείς, αν τό άτομο μπορεί νά εκτελέσει καθημερινές δραστηριότητες, όπως οδήγηση, διάβασμα ή συζητήσεις
- θά ζητήσει εργαστηριακές εξετάσεις στο αίμα και στα ούρα
- θά ζητήσει άξονικές, μαγνητικές ή άλλου είδους τομογραφίες, για τόν ύπολογισμό της έκτασης της νόσου και τόν αποκλεισμό άλλων

τύπων ἐγκεφαλικῆς βλάβης

Ἡ θεραπευτική ἀντιμετώπιση

Ἡ νόσος Ἀλτσχάιμερ ξεκινᾷ μέ ἥπια ἀπώλεια μνήμης καί καταλήγει σέ σοβαρή ἐγκεφαλική βλάβη. Ἐάν καί ἡ ἀσθένεια ἔχει διαφορετική ἐξέλιξη σέ κάθε ἄνθρωπο, σήμερα θεωρεῖται ὅτι ὁ μέσος ὄρος ζωῆς τῶν ἀσθενῶν μετά τή διάγνωση εἶναι 7-10 χρόνια.

Πρέπει νά τονιστεῖ, πάντως, ὅτι τά φάρμακα δέν θεραπεύουν τήν ἴδια τή νόσο, ἀλλά βοηθοῦν στήν ἀντιμετώπιση τῶν συμπτωμάτων καί στήν ἐπίτευξη καλύτερης ποιότητας ζωῆς. Ἐτσι, ἄν καί δέν ὑπάρχει θεραπεία πού νά εἶναι ἰκανή νά τή σταματήσει, ὑπάρχουν ἀρκετά φάρμακα πού μποροῦν νά καθυστερήσουν ἢ νά καταπολεμήσουν τά συμπτώματά της. Ὅρισμένα ἀπό αὐτά, σταθεροποιοῦν καί ἀποτρέπουν τόν περαιτέρω ἐκφυλισμό τῆς μνήμης, ἀλλά ἐλέγχουν τά προβλήματα συμπεριφορᾶς, ἐνῶ ἄλλα βοηθοῦν τόν ἀσθενῆ νά ἀντιμετωπίσει τήν ἀϋπνία, τήν κατάθλιψη, τήν εὐερεθιστότητα ἢ κάποιο ἄλλο σύμπτωμα τῆς νόσου. Μέ τή βοήθεια αὐτῶν τῶν φαρμάκων, οἱ ἀσθενεῖς αἰσθάνονται καλύτερα καί ἡ φροντίδα τους γίνεται εὐκολότερη, τόσο ἀπό τούς ἐπαγγελματίες ὑγείας, ὅσο καί ἀπό τά μέλη τῆς οἰκογένειάς τους.

Οἱ προληπτικές ὁδηγίες

Ἐάν καί πολλά προληπτικά μέτρα ἔχουν προταθεῖ γιά τή νόσο Ἀλτσχάιμερ, ἡ ἀξία τους εἶναι ἀμφιλεγόμενη τόσο στήν ἀποτροπή τῆς ἐμφάνισης, ὅσο καί στήν ἐξέλιξη τῆς ἀσθένειας. Ἡ καθημερινή ἐξάσκηση τοῦ ἐγκεφάλου (ὅπως τό σκάκι, ἡ ἐπίλυση σταυρολέξων καί οἱ κοινωνικές συναναστροφές), ἡ σωματική ἄσκηση, ἡ μεσογειακή διατροφή (κυρίως τό ψωμί, τά δημητριακά, τό ἐλαιόλαδο, τό ψάρι καί τό κόκκινο κρασί) καί ἡ λήψη ἀντιφλεγμονωδῶν φαρμάκων, ἔχουν συνδεθεῖ σέ ἐπιστημονικές μελέτες μέ μειωμένο κίνδυνο ἐμφάνισης ἢ καθυστέρησης τῆς ἐκδήλωσης τῆς νόσου.

Ἡ φροντίδα τῶν ἀσθενῶν

Λόγω τῆς ἀνίατης καί ἐκφυλιστικῆς φύσης τῆς ἀσθένειας, ἡ ὀλοκληρωμένη ἀντιμετώπιση τῶν ἀσθενῶν μέ νόσο Alzheimer, παραμένει ζωτικῆς σημασίας. Τό βάρος τῆς φροντίδας, συνήθως, πέφτει στούς ὤμους τῶν συζύγων ἢ τῶν συγγενῶν, ἐνῶ ἐπικουρικό ρόλο ἔχουν καί οἱ ἐπαγγελματίες ὑγείας, ὅπως γιατροί, νοσηλευτές ἢ ψυχολόγοι. Δέν εἶναι σπάνιο, πάντως, τό φαινόμενο οἱ φροντιστές τῶν ἀσθενῶν νά ὑποφέρουν ἀπό αὐξημένο ἄγχος καί αἴσθημα κόπωσης, ἐνῶ 7 στούς 10 ἀπό αὐτούς παρουσιάζουν κάποια στιγμῆ κατάθλιψη, ἀφοῦ ἡ νόσος ἐπιβαρύνει καθημερινά

τίς ψυχοσωματικές τους δυνάμεις. Ἡ κατάλληλη περίθαλψη στό οἰκεῖο περιβάλλον τοῦ σπιτιοῦ, μπορεῖ νά καθυστερήσει τήν ἐκδήλωση κάποιων συμπτωμάτων, ἀλλά ἀκόμη καί νά ἐξαλείψει τήν ἀνάγκη γιά ἐπαγγελματική βοήθεια ἢ νοσοκομειακή περίθαλψη.

Μερικές ιδέες γιά τή διευκόλυνση στήν ἐκτέλεση τῶν καθημερινῶν ἐργασιῶν εἶναι ἡ σήμανση τῶν οἰκιακῶν εἰδῶν μέ ἐτικέτες, ἡ τοποθέτηση κλειδαριῶν σέ ντουλάπια ἢ ἄλλους χώρους μέ ἐπικίνδυνες οὐσίες, καθώς καί τό κλείδωμα τῶν πορτῶν, ὥστε νά μὴν ἀπομακρύνεται ὁ ἀσθενής ἀπό τό σπίτι. Οἱ ἀλλαγές στήν καθημερινή ρουτίνα ἢ τό οἰκεῖο περιβάλλον, καθώς καί ἡ ἔλλειψη ἐπαρκοῦς ἀνάπαυσης, μποροῦν νά προκαλέσουν ἢ νά ἐπιδεινώσουν διαταραχές συμπεριφορᾶς.

Ἡ προέλευση τῆς νόσου καί οἱ παράγοντες κινδύνου

Οἱ ἐπιστήμονες δέν ἔχουν κατανοήσει πλήρως τί προκαλεῖ τή νόσο Ἀλτσχάιμερ, ἀφοῦ εἶναι πιθανό γιά τήν ἐμφάνισή της νά συνεργάζονται ποικίλοι παράγοντες. Τό οἰκογενειακό ἱστορικό εἶναι ἀναμφίβολα ἕνας καίριος παράγοντας κινδύνου, ἀφοῦ ἔχουν βρεθεῖ γονίδια πού σχετίζονται μέ τήν πρόωπη μορφή τῆς νόσου, ἡ ὁποία ἐμφανίζεται σέ ἡλικίες μικρότερες τῶν 60 ἐτῶν. Ἐπίσης, ὁ μόνος γνωστός κληρονομικός (γενετικός) παράγοντας κινδύνου πού ἔχει συσχετισθεῖ μέ τή συνηθισμένη μορφή τῆς νόσου Ἀλτσχάιμερ, εἶναι τό γονίδιο πού παράγει τήν ἀπολιποπρωτεΐνη E, μία οὐσία πού βοηθᾷ στή μεταφορά τῆς χοληστερόλης στό αἷμα.

Ἐπίλογος

Ἡ νόσος Ἀλτσχάιμερ εἶναι μία νόσος ἐκφυλισμοῦ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἡ ὁποία ἀργά καί προοδευτικά ὄχι μόνο καταστρέφει μεγάλο ἀριθμό ἐγκεφαλικῶν κυττάρων τῶν ἀσθενῶν, ἀλλά καί ἀπειλεῖ τή συνοχή τῆς ἴδιας τῆς οἰκογένειάς τους. Παρά τό γεγονός, ὅμως, ὅτι ἡ ἀσθένεια αὐτή ἔχει ἀναγνωριστεῖ ἐδῶ καί περισσότερο ἀπό ἕνα αἰῶνα, δέν ἔχει ἀκόμη βρεθεῖ οὔτε ἡ ἀκριβῆς αἰτιολογία της, οὔτε καί κάποια ἀποτελεσματική θεραπεία γιά τήν ἀντιμετώπισή της.

Ἐτσι, ἀναπόφευκτα, στό ἐπίκεντρο τῆς προσοχῆς τίθεται ἡ καθημερινή φροντίδα καί ἡ βελτίωση τῆς ποιότητας ζωῆς τῶν ἀσθενῶν, οἱ ὁποῖοι, μέ τή βοήθεια τῶν ἀνθρώπων πού νοιάζονται γιά αὐτούς καί τούς ἀγαποῦν, καλοῦνται νά σηκώσουν ἕνα σταυρό πού γίνεται, μέ τό πέρασμα τοῦ χρόνου, ὄλο καί βαρύτερος.

Τά δηλητηριασμένα δολώματα ή φύλες

Από τά άρχαία χρόνια ύπήρχε ή συνήθεια νά χρησιμοποιούνται δηλητηριασμένα δολώματα γιά τήν εξόντωση ζώων πού ένοχλοΰσαν ή έβλαπταν τούς ανθρώπους. Ύπάρχουν άρκετές καταγραφές συνταγών κατασκευής δηλητηρίων πού ξεκινάνε άπό τήν έποχή τού Χρυσού Αιώνα τού Περικλή καί εξελίσσονται διαμέσου τών αιώνων καί τών πολιτισμικών αλλαγών μέχρι τίς μέρες μας.

Τά τελευταία χρόνια όμως έχει ύπάρξει ή τάση νά άπαγορευτεί αυτή ή πρακτική παγκοσμίως καί μάλιστα στήν Ελλάδα άπαγορεύεται τά τελευταία 20 χρόνια περίπου διά νόμου. Αίτια είναι τά περιβαλλοντικά προβλήματα πού δημιουργεί αυτή ή πρακτική. Άναρωτιέται όμως κανείς, πώς γίνεται μία πρακτική πού έφαρμοζόταν γιά χρόνια καί δέν είχε δημιουργήσει περιβαλλοντικά προβλήματα ξαφνικά νά καταργηθεί γιά σωρεία προβλημάτων σέ τέτοιο βαθμό, ώστε νά καταλήγουμε νά τήν άπαγορεύσουμε.

Του κ. Άρνέλλου Ίωάννου Δασολόγου - Μελετητού

Άς δοΰμε λοιπόν τίς σημαντικότερες διαφορές μεταξύ τού σήμερα καί τών παλαιότερων χρόνων.

1. Οί εκτάσεις πού καταλαμβάνουν οί άνθρωπινες δραστηριότητες ήταν πολύ μικρότερες τά παλαιότερα χρόνια άπό ό,τι σήμερα. Οί εκτάσεις πού παρέμεναν άνέγγιχτες άπό τόν άνθρωπο χρησιμοποιούνταν άπό τήν άγρια ζωή καί τής εξασφάλιζαν τόν άπαραίτητο «Ζωτικό κώρο» γιά τήν ανάπτυξη της. Επίσης, άκόμα καί οί εκτάσεις πού χρησιμοποιούνταν άπό τόν άνθρωπο μπορούσαν νά χρησιμοποιηθούν άπό τήν άγρια ζωή, π.χ. έλαιώνες, άμπελώνες, δρόμοι, (δέν ύπήρχαν σκοτωμένα ζώα στους δρόμους), κ.λ.π.
2. Παρ' ό,τι τά παλαιότερα χρόνια ή χρήση τών δηλητηρίων ήταν άνεξέλεγκτη, ή χρήση τους περιοριζόταν άπό τό γεγονός, ό,τι έπρεπε νά κατασκευαστούν άπό τόν κάθε ένα πού ήθελε νά τά χρησιμοποιήσει, καί αυτό άπαιτούσε

πολύ κόπο καί χρόνο. Επίσης τά παλαιά δηλητήρια ήταν λιγότερο ίσχυρά καί κυρίως δέν μεταφέρονταν άπό τό ένα ζώο στό άλλο. Σήμερα, άν ένα ζώο δηλητηριαστεί καί πεθάνει, όποιο ζώο φάει τό δηλητηριασμένο θά δηλητηριαστεί καί αυτό, επειδή τά δηλητήρια άργούν νά διασπαστούν.

3. Οί πληθυσμοί τών άγρίων ζώων ήταν μεγαλύτεροι καί πιό εύρωστοι καί οί όποιες άπώλειες κάποιων άτόμων δέν άποτελοΰσαν κίνδυνο γιά τόν συνολικό πληθυσμό καί τήν οικολογική διεργασία πού έκτελοΰσαν.
4. Οί άνθρωποι είχαν άποδεχτεί τό γεγονός ό,τι μέρος τής γεωργικής παραγωγής καταναλωνόταν άπό τήν πανίδα, καί αυτό, τό ό,τι τά άγρια ζώα καταλάωναν μέρος τής παραγωγής, δέν άποτελοΰσε άπειλή γιά τόν τρόπο ζωής τους. Κανείς, π.χ. δέν άντιπαθοΰσε τίς πέρδικες επειδή τρέφονταν στά σιτηρά, καί δέν τίς θεωρούσε ύπεύθυνες άν δέν παρήγαγε άρκετό σιτάρι ή κριθάρι. Άντίθετα, σήμερα, ή έλάχιστη κατανάωση άπό τήν άγρια πανίδα θεωρείται καταστροφική καί ύποβαθμίζει τό εισόδημα τού παραγωγού.

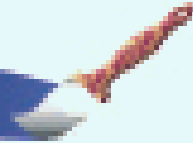
Άπό τά παραπάνω, πού σημειώνω πώς δέν καλύπτουν πλήρως τό θέμα, γίνεται φανερό πώς ύπάρχουν σοβαροί καί βάσιμοι λόγοι νά έλεγχθεί ή χρήση δηλητηρίων στήν έποχή μας.

Σημειώνω πώς ή μεγαλύτερη άνάγκη γιά χρήση δηλητηρίων άφορά στόν έλεγχο τών ποντικιών. Άν δοΰμε όμως τίς αίτιες αύξησής τους, τότε φαίνεται καθαρά πώς πριν καταφύγουμε στήν χρήση δηλητηρίων ύπάρχουν πολλά άλλα πού μπορούμε νά κάνουμε. Η κύρια αίτια αύξησης τών τρωκτικών είναι ή κακή διαχείριση τών σκουπιδιών. Πρέπει έδώ νά αναφέρω ό,τι στίς μέρες μας ή παραγωγή σκουπιδιών είναι τεράστια καί μάλιστα σέ τέτοιο βαθμό πού οί μελλοντικοί άρχαιολόγοι θά άναγνωρίζουν τήν έποχή μας άπό τήν ποσότητα τών σκουπιδιών. Η άνεξέλεγκτη διάθεση σκουπιδιών, χωματερές, σκουπίδια εκτός κάδων κ.λ.π. άποτελούν τήν κύρια αίτια πού οί πληθυσμοί τών τρωκτικών αύξάνονται. Η αύξηση τών τρωκτικών στήν φύση άντιμετωπίζεται μέ αύξηση τών θηρευτών τους, (δηλαδή τών ζώων πού τρέφονται άπό τά τρωκτικά). Όταν χρησιμοποιούμε δηλητήρια γιά τήν άντιμετώπιση τών τρωκτικών συμβαίνει τό έξής: καί αρχήν πεθαίνουν πολλά τρωκτικά άλλα ταυτόχρονα πεθαίνει καί μεγάλος αριθμός ζώων πού τρέφονται μέ τά τρωκτικά, επειδή καταναλώνουν δηλητηριασμένα ζώα. Αρχικά δηλαδή μοιάζει ό,τι ή έφαρμογή τών δηλητηρίων πέτυχε τόν σκοπό της. Λίγο άργότερα όμως παρουσιάζεται μία τρομακτική αύξηση τών τρωκτικών πού είναι πολύ χειρότερη άπό τήν πρώτη καί άν προσπαθήσουμε νά τήν άντιμετωπίσουμε μέ δηλητήρια παρατηρούμε ό,τι χρειάζονται πολλαπλάσιες ποσότητες καί μάλιστα μέ μικρότερο άποτέλεσμα.

Τό φαινόμενο όφείλεται στό γεγονός τού μεγάλου ρυθμού άναπαραγωγής τών τρωκτικών σέ άντίθεση μέ τόν μικρό ρυθμό άναπαραγωγής τών θηρευτών. Άν τά τρωκτικά έχουν

* Άν τό παιδί σου δέ βρίσκει αγάπη και προσοχή στό σπίτι, θά τ' αναζητήσει κάπου άλλοῦ.

* Τά παιδιά εἶναι οἱ καλύτεροι δάσκαλοι δημιουργικότητας, ἐπιμονῆς και αγάπης ἄνευ ὄρων.

* Ἡ ἐνθάρρυνση ἀπό τό γονεῖο, εἴτε ἀπό ἕνα καλό δάσκαλο, μπορεῖ νά ἀλλάξει τή ζωή ἑνός παιδιοῦ.

ΑΞΙΩΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΩΝ

- Ἐνα παιδί εἶναι πρῶτ' ἀπ' ὅλα παιδι. Εἶναι λάθος ν' ἀπαιτοῦμε ἀπ' αὐτό τήν ὀριμότητα ἑνός ἐνήλικα.
- Οἱ γονεῖς και γενικά οἱ μεγάλοι εἶναι στήν ὑπηρεσία τῶν παιδιῶν γιά νά τά βοηθήσουν νά μεγαλώσουν. Δέν εἶναι ἀφεντικά τῶν παιδιῶν.
- Τό παιδί ἔχει ἀνάγκη νά νιώθει πῶς οἱ γονεῖς τό προστατεύουν γιά νά αἰσθάνεται ἀσφαλές. Ἐχει ἀκόμα τήν ἀνάγκη νά νοιώθει πῶς οἱ γονεῖς τό ἀγαποῦν.
- Πρέπει νά ἐνθαρρύνουμε και νά βοηθάμε τό παιδί ν' ἀναπτύξει τή θέλησή του κι ὄχι νά τοῦ τήν ἀφαιροῦμε. Πρέπει νά τό βοηθάμε νά γίνει αὐτόνομο και νά ἀναπτύσσει τά συναισθήματα και τίς συγκινήσεις του.
- Εἶναι βαρύτατο λάθος νά πετυχαῖνουμε τήν ὑπακοή μέ τή βία-ἀπειλή, ἐκβιασμό, σωματική βία, ψέμα κ.τ.λ. κι ὄχι μέ ἀμοιβαία συγκατάθεση. Ἄν τή χρησιμοποιήσουμε νά κάνει κάτι ἐναντία στή θέλησή του, εἶναι πολύ πιθανό νά μᾶς κατηγορήσει γι' αὐτό κάποια μέρα. Πρόκειται γιά μία ἀδικία.
- Πρέπει νά συνειδητοποιήσουμε ὅτι ὁ γονεῖς πού ἔρχεται σέ ἀντίθεση μέ τό παιδί του, ἔχει τή δύναμη νά ἀποφασίσει αὐτός πρὸς τήν κατεύθυνση πού θέλει. Αὐτό ὅμως εἶναι πραγματικά ἀδικο, γιατί ὁ γονεῖς ἐνεργεῖ ὡς ἀντί-δικο μέρος κι ὡς κριτής ταυτόχρονα, πού στή δημοκρα-

τία ἀπαγορεύεται ἀκόμα και γιά τούς ἐγκληματίες.

- Τό παιδί εἶναι μία ξεχωριστή προσωπικότητα πού ἀποζητᾷ κι αὐτή τό σεβασμό - και τόν δικαιοῦται. Ἡ ἀπόψη του πρέπει νά ἀκούγεται, γιατί τό παιδί ἔχει ἀνάγκη ἀπό ἀναγνώριση, ἀκριβῶς ὅπως οἱ μεγάλοι. Κάθετι πού μπορεῖ νά τό ταπεινώσει ἢ νά τό κάνει νά χάσει τό γόητρό του, τό τραυματίζει θανάσιμα. Δέν τοῦ ἀρέσει νά νοιώθει πῶς χάνει. Δέν πρέπει νά χάνει.
- Τό παιδί εἶναι μοναδικό. Δέν ὑπάρχουν δύο ὁλόδια παιδιά. Κάθε σύγκριση ἀνάμεσά τους μπορεῖ νά φέρι τό ἀντίθετο ἀπό τό ἐπιδιωκόμενο ἀποτέλεσμα. Αὐτό προϋποθέτει μία σημαντική προσπάθεια γιά κατανόηση ἀπό τή μεριά τῶν γονέων.
- Πρέπει νά ἐμπιστεύεστε τό παιδί. Οἱ γονεῖς πρέπει νά ξεκινοῦν ἀπό τήν ἀρχή ὅτι τό παιδί θά πετύχει στή ζωή του. Τό παιδί ἔχει ἀνάγκη ἀπό αὐτή τήν πίστη γιά ν' ἀντιμετωπίσει τόν κόσμο μέ σιγουριά.
- Δέν πρέπει νά συγχέετε τή διαπαιδαγώγηση μέ τόν πειθαναγκασμό. Ὁ πειθαναγκασμός μεταμορφώνει τό παιδί σέ ζῶο τοῦ σίρκου - εἴτε τόν κάνετε μέ τό μαστίγιο, εἴτε μέ τά καλοπιάσματα. Ἐτσι τό παιδί χάνει τίς ἐμπειρίες πού θά μπορούσε ν' ἀποκτήσει. Καί δέν θά παρηγορηθεῖ ποτέ γι' αὐτό.
- Τό παιδί ἔχει μία ἀντίληψη γιά τόν κόσμο, γιά τήν κατάσταση, γιά τό πρόβλημα πού τίθεται, γιά σᾶς και γιά τόν ἑαυτό του. Ἡ ἀντίληψη αὐτή εἶναι ὁλό-τελα διαφορετική ἀπό τή δική σας, ἀλλά στά μάτια τοῦ παιδιοῦ εἶναι ἡ μόνη ἀλήθεια. Πρέπει νά δεχθεῖτε τήν ἰδέα πῶς τό παιδί θεωρεῖ αὐτά πού κάνει ὁλότελα δικαιολογημένα.

Ἀπό τήν ἱστοσελίδα: www.pigizois.gr

ἀρκετό φαγητό τότε γεννᾶνε συνεχῶς 8-12 μικρά και περι-ρίπου μία γέννα ἀνά μήνα (ἐξαρτᾶται ἀπό τό εἶδος και τό περιβάλλον), ἐνῶ οἱ θηρευτές, ζουριδες, φιδια, ἀρπακτικά πουλιά (ἡμερόβια και νυκτόβια), γεννᾶνε μία φορά τόν χρόνο λίγα μικρά πού μάλιστα χρειάζονται ἐκπαίδευση γιά νά εἶναι ἀποτελεσματικοί κυνηγοί.

Ἐτσι παρατηροῦμε, ὅτι τά δηλητήρια προκαλοῦν μία ἀνισορροπία στίς φυσικές διεργασίες πού, ἐνῶ πρόσκαιρα μᾶς λύνουν τό πρόβλημα, μακροχρόνια τό κάνουν χειρότερο.

Ἡ διατήρηση ἱκανοῦ πληθυσμοῦ ἀρπακτικῶν σέ συνδυασμό μέ ὀρθολογική διαχείριση τῶν σκουπιδιῶν ἀποτελεῖ τόν κύριο τρόπο ἀντιμετώπισης τῶν τρωκτικῶν. Ἐνδεικτικά

ἀναφέρω ὅτι μία κουκουβάγια, ἀπό αὐτές πού λέμε «κακό πουλί» ἢ Ζάρα, σκοτώνει 2.500 ποντίκια περίπου, τόν χρόνο και, ἄν ἔχει ἀρκετή τροφή, γεννάει 5 ἢ περισσότερα μικρά. Γιά νά ἐγκατασταθεῖ κάπου χρειάζεται ἢ ἕνα μεγάλο δέντρο μέ κουφάλα γιά νά κάνει τήν φωλιά της ἢ ἕνα παλιό χίσιμα μέ κῶρο γιά τήν φωλιά της. Ἐνα ξύλινο κουτί σέ μία ταράτσα 1 μέτρο μῆκος και μισό ὕψος και πλάτος μέ μία μικρή τρύπα γιά εἴσοδο εἶναι ἀρκετό γιά νά τήν κάνει νά ἐγκατασταθεῖ σέ ἕνα σπίτι και νά τό ἀπαλλάξει ἀπό τά ποντίκια.

Η Έκκλησία σ'ἄπαντᾷ...

Ἀγαπητοί μας φίλοι καὶ ἀδελφοί τοῦ Ἀναστημένου Κυρίου μας, ἀναγνώστες καὶ ἀναγνώστριες τοῦ Περιοδικοῦ μας, Χριστὸς Ἀνέστη! Χαιρόμεθα γι' αὐτὴ τὴν ἐπικοινωνία μαζί σας καθὼς καὶ γιὰ τὶς ἐρωτήσεις, ποὺ μέσῳ τοῦ Περιοδικοῦ μας ὑποβάλλετε καὶ μὲ πολλὴ χαρὰ ἀπαντοῦμε σ' αὐτές.

Ἔνα ἐπίκαιρο ἐρώτημα ποὺ μᾶς ἔχει τεθεῖ εἶναι περὶ τῶν Μυροφόρων Γυναικῶν, καὶ ἂν ἡ Θεοτόκος ἦταν ἡ πρώτη ποὺ εἶδε τὸν Ἀναστάντα Κύριο.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι Μυροφόρες εἶναι οἱ γυναῖκες ποὺ ἀκολουθοῦσαν τὸν Κύριο μαζί μὲ τὴ Μητέρα Του, ἔμειναν μαζί της κατὰ τὴν ὥρα τοῦ πάθους Του καὶ φρόντισαν νὰ ἀλείψουν μὲ μύρα τὸ Πανάχραντο Σῶμα Του. Ὅταν δηλαδὴ ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Νικόδημος ζήτησαν καὶ ἔλαβαν ἀπὸ τὸν Πιλάτο τὸ Δεσποτικὸ Σῶμα, τὸ κατέβασαν ἀπὸ τὸν Σταυρὸ, τὸ περιέβαλαν μὲ σινδόνια μαζί μὲ ἐκλεκτὰ ἀρώματα, τὸ ἐτοποθέτησαν σὲ λαξευτὸ μνημεῖο καὶ ἔβαλαν μεγάλη πέτρα πάνω στὴ θύρα τοῦ μνημείου. Σέ ὅλες αὐτές τὶς ἐπιτάφιας ἐτοιμασίες παρευρίσκονταν, κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴ Μάρκο, ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ *ἄλλη Μαρία*, ποὺ καθόταν ἀπέναντι τοῦ Τάφου. *Ἄλλη Μαρία* ἐννοεῖ φυσικὰ τὴν Θεομήτορα. Δὲν παρευρισκόταν μάλιστα μόνον αὐτές, ἀλλὰ καὶ πολλὲς ἄλλες γυναῖκες, ὅπως ἀναφέρει καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς. Πραγματικὰ, ἡ Παναγία ἦταν ἡ πρώτη ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως ἦταν σωστὸ καὶ δίκαιο, ποὺ εἶδε τὸν Ἀναστημένο Κύριο, ἀπόλαυσε τὴν ὁμιλία Του καὶ ἄγγιξε τὰ ἄχραντα πόδια Του, ἔστω καὶ ἂν οἱ Εὐαγγελιστὲς δὲν τὰ λέγουν φανερά, μὴ θέλοντας νὰ φέρουν ὡς μάρτυρα τῆς Ἀναστάσεως τὴν μητέρα τοῦ Χριστοῦ μας, καὶ δώσουν ἔτσι ἀφορμὴ ὑποψίας στοὺς ἀπίστους. Ἀφοῦ λοιπὸν οἱ Μυροφόρες ἐτοίμασαν τὰ μύρα καὶ τὰ ἀρώματα, κατὰ τὴν ἐντολὴ τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, τὸ Σάββατο ἠσύχασαν.

Ὁ Λουκᾶς ἀναφέρει: *«Τὴν πρώτη τῆς ἐβδομάδος, ἐνῶ ἦταν ἀκόμη ὄρθρος βαθύς, ἦρθαν στὸ μνήμα ἡ Μαρία Μαγδαληνὴ, ἡ τοῦ Ἰακώβου, ἡ Ἰωάννα καὶ ἄλλες μαζί τους.»* Ὁ Ματθαῖος σημειώνει: *«ἀργὰ τὸ Σάββατο, ξημερώνοντας ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος ἦλθαν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία νὰ δοῦν τὸν Τάφο.»*

Ὁ Ἰωάννης ἀναφέρει: *«Τὸ πρωί, τῆς πρώτης ἡμέ-*

ρας τῆς ἐβδομάδος, ἐνῶ ἦταν σκοτεινὰ ἦρθε μόνο ἡ Μαρία Μαγδαληνὴ, ἀλλὰ βρῆκε τὸν Τάφο ἀνοικτό.»

Ἐνῶ ὁ Μάρκος λέγει: *«Πολὺ πρωὶ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος ἦρθαν τρεῖς Μυροφόρες γιὰ νὰ ἀλείψουν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ μὲ ἀρώματα.»*

«Πρώτη τῆς ἐβδομάδος», ποὺ ἀναφέρουν οἱ Εὐαγγελιστὲς εἶναι ἡ Κυριακὴ. *«Ἀργὰ τὸ βράδυ, ὄρθρο βαθύ, πολὺ πρωὶ καὶ πρωί, σκοτεινὰ ἀκόμη»* ὀνομάζουν τὸ χρόνο γύρω ἀπὸ τὸν ὄρθρο, ἀνάμεικτο ἀπὸ φῶς καὶ σκοτάδι. Φαίνονται βέβαια νὰ διαφωνοῦν κάπως οἱ Εὐαγγελιστὲς μεταξύ τους τόσο γιὰ τὴν ὥρα, ὅσο καὶ γιὰ τὸν ἀριθμὸ τῶν γυναικῶν.

Οἱ Μυροφόρες ἦταν πολλὲς καὶ ἦλθαν στὸν τάφο ὄχι μία φορὰ, ἀλλὰ καὶ δυὸ καὶ τρεῖς φορές, συντροφιά μὲν, ἀλλὰ ὄχι οἱ ἴδιες, κατὰ τὸν ὄρθρο μὲν ὅλες, ἀλλὰ ὄχι τὸν ἴδιο χρόνο ἀκριβῶς. Ἀπὸ ὅλους τοὺς Εὐαγγελιστὲς φαίνεται ὅτι πρώτη ἀπ' ὅλους ἦλθε στὸν Τάφο τοῦ Κυρίου ἡ Θεοτόκος, ἔχοντας μαζί τὴν Μαγδαληνὴ Μαρία. Αὐτὸ συμπεραίνεται καὶ ἀπὸ τὸν Εὐαγγελιστὴ Ματθαῖο. Γιατὶ λέγει, *«ἦλθε ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ ἡ ἄλλη Μαρία»*, ποὺ ἦταν ὅπωςδήποτε ἡ Θεομήτωρ, *«γιὰ νὰ δοῦν τὸν τάφο»*. Καὶ ἔγινε μεγάλος σεισμὸς, γιατί ἄγγελος Κυρίου ἦλθε, σήκωσε τὴ μεγάλη πέτρα ἀπὸ τὸ μνημεῖο καὶ κάθησε πάνω της. Ἦταν ἡ μορφὴ του σὰν ἀστραπὴ καὶ τὸ ἐνδυμὰ του λευκὸ σὰν χιόνι καὶ ἀπὸ τὸ φόβο τους ταραχθήκαν οἱ φύλακες καὶ ἔγιναν σὰν νεκροί.

Εἶναι δὲ ἀποδεκτὸ ἀπὸ ὅλους, ὅτι γιὰ τὴν Θεοτόκο ἀνοίχθηκε ὁ Ζωηφόρος Τάφος (διότι γι' Αὐτὴν πρώτη καὶ μέσῳ Αὐτῆς ἔχουν ἀνοιχθεῖ σ' ἐμᾶς ὅλα, εἴτε στὸν οὐρανὸ εἴτε στὴ γῆ), γι' Αὐτὴν ἀστραψε ὁ ἄγγελος νὰ δεῖ τὸν ἄδειο τάφο καὶ τὸ μέγα θαῦμα τῶν ἐνταφίων χωρὶς τὸν Ἀναστάντα Κύριο. Καὶ προφανῶς ὁ εὐαγγελιστὴς αὐτὸς ἄγγελος ἦταν ὁ Γαβριήλ, ποὺ ἀνέφερε τὴν Ἀνάσταση, δείχνοντας τὸ κενὸ μνημεῖο καὶ λέγοντας στὶς μυροφόρες νὰ τὴν ἀναγγείλουν στοὺς μαθητές. Καὶ τότε *«ἐξῆλθαν μὲ φόβο καὶ χαρὰ μεγάλη»*. Καὶ τέλος πρώτη ἡ Θεοτόκος ἀναγνώρισε τὸν Ἀναστάντα καὶ προσέπεσε στὰ πόδια του καὶ ἔγινε ἀπόστολος πρὸς τοὺς Ἀποστόλους, ὅταν, ἐπιστρέφοντας, ἐμφανίσθηκε σ' Αὐτὴν καὶ στὶς μυροφόρες ὁ Ἰησοῦς, λέγοντας τὸ: *«Χαίρετε»*.

Γιὰ ὁποιοδήποτε θέμα, ἐρώτημα ἢ ἀπορία σας μπορεῖτε νὰ μᾶς γράφετε στὴν ἠλεκτρονικὴ διεύθυνση <http://www.imks.gr/cgi-bin/fpm.cgi>

Ὁμάδα ἐμπειρῶν καὶ καταξιωμένων πνευματικῶν θὰ ἀπαντᾷ γραπτὰ στοὺς ἐπόμενος τεύχος τοῦ περιοδικοῦ μας πάνω στὰ ἐρωτήματά σας. Εὐνόητο εἶναι ὅτι διατηρεῖται ἡ ἀνωνυμία αὐτῶν ποὺ ὑποβάλλουν ἐρωτήματα.

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2009

Έσπερινός τῆς συγχωρήσεως

Τὴν Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς τελεῖται ὁ Κατανυκτικὸς Ἐσπερινὸς τῆς Συγγνώμης, στὸ τέλος τοῦ ὁποῖου ὁ Ἐπίσκοπος, ὁ Ἱερός Κληρὸς καὶ ὁ λαὸς ζητοῦν μεταξύ τους καὶ ἀποδίδουν ὁ ἓνας εἰς τὸν ἄλλον τὴν πατροπαράδοτο «συγχώρησιν», ὡς πηγὴ εὐλογίας καὶ δυνάμεως εἰς τὸν πνευματικὸ ἀγῶνα κατὰ τὸ ἀρχόμενο στάδιο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

Ὁ Ἐσπερινὸς αὐτὸς τῆς συγχωρήσεως τελέστηκε καὶ ἐφέτος εἰς τὴν Ἱερὰ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Ὁδηγητρίας Γωνιάς, τὴν Κυριακὴ 1η Μαρτίου. Ἀκολούθησε ὁμιλία ἀπὸ τὸν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη κ. Μεθόδιο Βερνιδάκη, Πρωτοσύγκελλο τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης μὲ θέμα: «Ἡ ἀσκητικὴ ὠραιότητα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς», καὶ ὁ ἀσπασμὸς τῆς συγγνώμης.

Ἱερατικὴ Σύναξις

Τὸ πρῶτο Σάββατο τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς,

7 Μαρτίου, πραγματοποιήθηκε Ἱερατικὴ Σύναξις τῶν Κληρικῶν τῆς Μητροπόλεώς μας. Μετὰ τὴν Θεία Λειτουργία, ποὺ τελέστηκε στὸν Ἱ. Ναὸ τοῦ Ἁγίου Οἰκουμένου, ἀκολούθησε στὴν αἴθουσα πολλαπλῶν χρήσεων τοῦ «Φαλδάμειου Οἰκίματος» τῆς Μητροπόλεως ἡ Ἱερατικὴ Σύναξις μὲ ὁμιλητὴ τὸν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη π. Ἰουστῖνο Μπαρδάκα, Πρωτοσύγκελλο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας καὶ θέμα «Ὁ Κληρικὸς ὡς Ποιμένας ἀλλὰ καὶ ὡς μέλος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ». Τὴ Σύναξη χαιρέτισε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας, τῆς μεστῆς δὲ ὁμιλίας ἀκολούθησε γόνιμος διάλογος καὶ συζητήσεις.

Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας

Κατὰ τὴν μεγάλῃ ἑορτῇ τῆς Ὁρθοδοξίας, ποὺ ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὸ γεγονός τῆς νίκης καὶ τοῦ θριάμβου Τῆς στὴν διαμάχη μεταξύ τῶν εἰκονολατρῶν καὶ τῶν εἰκονοκλαστῶν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας ἱερούργησε στὴν Ἱερὰ Πατριαρχικὴ Μονὴ Ὁδηγητρίας Γωνιάς στὸ Κολυμβάρι, μὲ τὴν συμμετοχὴ μεγάλου ἀριθμοῦ πιστῶν, οἱ ὁποῖοι ἔλαβαν μέρος καὶ εἰς τὴν λιτάνευση τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας, κατὰ τὸ Βυζαντινὸ Τυπικόν.

Ἐκδήλωση στὴν Ὁρθόδοξη Ἀκαδημία Κρήτης

Ἡ Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας ἔχει καθιερωθεῖ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὡς ἑορτῇ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης. Μετὰ τὴ Θεία Λειτουργία στὴ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Γωνιάς πραγματοποιήθη-

κε στην ΟΑΚ έόρτια εκδήλωση με όμιλητή τόν Αϊδεσμολογιώτατο Πρωτοπρεσβύτερο κ. Γρηγόριο Σταυρόπουλο, Έπίκουρο Καθηγητή Έφαρμογών Πληροφορικής στην Άνωτάτη Έκκλησιαστική Άκαδημία Θεσσαλονίκης. Τό θέμα πού ανέπτυξε είχε τίτλο: «Ο κόσμος τής πληροφορίας μέσα από τήν έρμηνευτική προσέγγιση τής μοναδικότητας του προσώπου». Τόν συντονισμό τής εκδήλωσης είχε ό καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης τι. Φυσικής, Διευθυντής Πανεπιστημιακών Έκδόσεων Κρήτης και καλός φίλος της Άκαδημίας κ. Τραχανάς. Τήν εκδήλωση τίμησαν ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυδωνίας και Άποκορώνου κ. Δαμασκνός, οί άρχες τής Τοπικής Αυτοδιοικήσεως και τής Κεντρικής Έξουσίας και πλῆθος κόσμου. Ό νέος Γενικός Διευθυντής τής ΟΑΚ Δρ. Κενανίδης Κωνσταντίνος κατέκλεισε τό πρόγραμμα με χαιρετισμό του.

Κατανυκτικοί Έσπερινοί

Είς τόν Ίερό Μητροπολιτικό Ναό Ευαγγελισμού τής Θεοτόκου και τόν Ίερό Ναό Αγίου Σπυρίδωνος τελέστηκαν κι έφέτος οί Κατανυκτικοί Έσπερινοί κατά τίς πέντε Κυριακές τής Μεγάλης Τεσσαρακοστής, κατά τούς όποίους χοροστάτησε ό Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Άμφιλόγιος. Σπουδαίοι

και άξιόλογοι όμιλητές, προσκεκλημένοι τής Μητροπόλεώς μας, ανέπτυξαν σχετικά θέματα με τήν Άγία και Μ. Τεσσαρακοστή και με τόν μεστό και πατερικό λόγο τους συνέβαλαν στην κατανόηση τής περιόδου αὐτῆς. Οί όμιλητές κατά τήν σειρά τών Κυριακῶν ἦταν οί έξῆς: Πανος. Άρχιμ. Ίουστίνος Μπαρδάκας, Πρωτοσύγκελλος τής Ι.Μ. Φλωρίνης, Πρεσπῶν και Έορδαίας με θέμα: «... Και δίδαξον ἡμᾶς πῶς δεῖ προσεύχεται... Ἡ τέχνη τής προσευχῆς». Πανος. Άρχιμ. Εἰρηναῖος Μπατσάκης, Διευθ. Ίδιαιτ. Γραφείου τής Μητροπόλεώς μας, με θέμα «Ἡ πνευματική ζωῆ και ό άγιασμός του πιστου μέσα από τόν Άγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ», Πανος. Άρχιμ. Δοσίθεος Κανέλλος, Ήγούμενος Ί.Μονῆς Τατάρνης, με θέμα: «Προσκύνησις Τιμίου Σταυρου ἢ προσκύνησις εἰδώλων;», Πανος. Άρχιμ. Ίερώνυμος Νικολόπουλος, Γραμματέας Γρ. Προσωπικοῦ τής Ί. Αρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, με θέμα: «Τό ἦθος τής Ὁρθοδόξου προσευχῆς», Όσιολογιώτατη Μοναχή Θεοξένη, Καθηγουμένη τής Ί. Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Χρυσοπηγῆς Χανίων, με θέμα: «Μεγάλη Σαρακοστή, πρόγευση τής αἰωνιότητος».

Παρουσίασις Βιβλίου: «ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ»

Στήν Ὁρθόδοξη Άκαδημία Κρήτης και στο Διμαρχεῖο Καντάνου πραγματοποιήθηκε στις 21 και 25 Μαρτίου αντίστοιχα εκδήλωση άγάπης, τιμῆς και σεβασμοῦ για τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Γέροντα Εἰρηναῖο, κατά τίς όποιες και παρουσιάστηκε ένας όμορφος τόμος άφιερωμένος στο σεπτό πρόσωπο του Γέροντος Εἰρηναῖο. Κατάθεση ψυχῆς πνευματικῶν παιδιῶν του, με υπεύθυνη για τή συλλογή του ὕλικου και εκδότρια τήν κ. Μαρία Άνουςάκη-Πάλιου, ἡ όποία εκδίδει και τήν Έφημερίδα «Τά Χρονικά Κισάμου και Σελίνου». Ἡ παρουσίαση του τόμου έγινε με δεξιοτεχνία από εκλεκτούς όμιλητές: Τήν κ. Ίωάννα Βατσολάκη, Δικηγόρο και τούς κυρίους: Δημήτριο Κυριτσάκη, Αντιπρόεδρο Άρείου

Πάγου, έ.τ., Θεόδωρο Ήλιάκη, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους, έ.τ. καί Πρόεδρο της Ένωσης Κρητών Σελίνου Άττικής «Η ΕΛΥΡΟΣ», Γεώργιο Δερμιτζάκη, Ίατρο - πρ. Δήμαρχο Πελεκάνου καί Σταμάτη Άποστολάκη, Διδάσκαλο-Λαογράφο. Ο ήθοποιός Γεώργιος Παρτσαλάκης άπήγγειλε κείμενα. Έκ μέρους της οικογένειας του Γέροντος άπνύθυνη χαιρετισμό ο κ. Μιχάλης Γαλανάκης, Θεολόγος καθηγητής. Τήν έπιμέλεια της παρουσίασης είχαν οί κ.κ. Ίωάννης Σκουλούδης, Λαογράφος -Σκηνογράφος καί Κωνσταντίνος Άντωνακάκης, Δημοτικός Σύμβουλος Καντάνου. Καί οί δύο έκδηλώσεις πλαισιώθηκαν άπό ομάδες παραδοσιακών τραγουδιστών. Τήν παρουσίαση έτίμησαν μέ τήν παρουσία τους ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Ειρηναίος, ο όποιος καί άπνύθυνη έγκάρδιο χαιρετισμό, ο Σεβ. Μητροπολίτης Κυδωνίας καί Άποκορώνου κ. Δαμασκηνός, άρχης της Τοπικής Αυτόδιοικήσεως καί της Κεντρικής Έξουσίας καί πλῆθος κόσμου.

Έορτή Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου

Η μεγάλη έορτή του Εὐαγγελισμοῦ της Θεοτόκου καί του έπανευαγγελισμοῦ του Γένους έορτάστηκε καί στην Μητροπολιτική μας περιφέρεια μέ Θείες Λειτουργίες, Έπιμνημόσυνες Δείψεις, Παρακλίσεις, Όμιλίες καί παρελάσεις. Τό έσπέρας της έορτής ο Σεβ. Μητροπολίτης μας χοροστάτησε στον πανηγυρίζοντα Ί.Ν. Εὐαγγελισμοῦ της Θεοτόκου Παλαιοχώρας, ένῶ τήν κυριώνυμο ήμέρα ιερουργησε εις τόν όμώνυμο έορτάζοντα Ί. Μητροπολιτικό Ναό.

Έκδήλωση για τὸ Παιδικὸ Βιβλίο

Τό Έκκλησιαστικό βιβλιοπωλείο «Έσπερία» της Μητροπόλεως μας σε συνεργασία μέ τὸ Έθνικό Κέντρο Βιβλίου καί μέ άφορμή τήν καθιέρωση της 7ης Άπριλίου ως παγκόσμιας ήμέρας παιδικού βιβλίου, διοργάνωσε τήν ήμέρα αυτή έκδήλωση στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων

του «Φαλδάμειου Οικήματος» της Μητροπόλεως μας μέ όμιλήτρια τήν καταξιωμένη συγγραφέα παιδικών βιβλίων κ. Φώτω Σκορδά καί μέ θέμα: «Παραμυθία». Στην έκδήλωση έλαβαν μέρος ομάδες παιδιών άπό τὰ Δημοτικά Σχολεία της περιοχής μέ τήν εϋθύνη των εκπαιδευτικών τους. Της έκδήλωσης άκολούθησε ή τελετή έναρξης Έκθεσης Παιδικού καί Έφηβικού Βιβλίου, πού έγινε μέ εϋθύνη των Συλλόγων Γονέων καί Κηδεμόνων των Δημοτικών Σχολείων της πόλεως Κισάμου στό ένοριακό κέντρο του Μητροπολιτικού μας Ναού.

Ήμερίδα για τὸν Θρησκευτικὸ Τουρισμὸ

Στά πλαίσια των δράσεων της ή Συνοδική Έπιτροπή της Ίερῆς Έπαρχιακής Συνόδου της Έκκλησίας Κρήτης επί του Θρησκευτικού Τουρισμοῦ πραγματοποίησε τήν Παρασκευή 10 Άπριλίου, στους χώρους της ΟΑΚ, ήμερίδα για τὸν Θρησκευτικό Τουρισμό μέ τήν συμμετοχή των έπαγγελματιών ξεναγών Δυτικής Κρήτης, εκπροσώπων των Ξενοδόχων καί της Νομαρχιακής Αυτόδιοικήσεως Χανίων επί του Τουρισμοῦ. Άξιόλογοι καί ικανοί όμιλητές άνέπτυξαν σχετικά θέματα μέ τήν έξῆς σειρά: Δρ. Μιχαήλ Άνδριανάκης, Προϊστάμενος 28ης Έφορείας Βυ-

ξαντινῶν Ἀρχαιοτήτων, «*Διαδρομές περιήγησης στὰ Θρησκευτικὰ Μνημεῖα τῆς Δυτικῆς Κρήτης*», Ὀσιολογιώτατη Μοναχὴ Θεοξένη, Καθηγουμένη Ἱ. Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Χρυσοπηγῆς, «*Ἐπίσκεψη τῶν Μοναστικῶν χώρων. Προσέγγιση τῆς Ὁρθόδοξης παράδοσης*», κ. Μαρινάκη Στυλιανή, Πρόεδρος Ἑνώσης Ἱδιοκτητῶν Τουριστικῶν Μονάδων Ἐπαρχίας Κισάμου, «*Τουρισμός καὶ Πολιτισμός*». Ἀκολούθησε συζήτηση. Τὴν ἡμερίδα παρακολούθησαν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Εἰρηναῖος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνὸς καὶ ἱκανὸς ἀριθμὸς συνέδρων. Ὅπως τόνισε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Ἀμφιλόχιος στὸν χαιρετισμὸ του: «... ὁ σημερινὸς κόσμος ποὺ βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὸ ἄγχος τῶν πολέμων, τῆς τρομοκρατίας, τοῦ ρατσισμοῦ, τῆς βίας, τοῦ φανατισμοῦ, τῆς μισαλλοδοξίας καὶ γενικά τοῦ ἔντονου αἰσθήματος ἀνασφάλειας παγκόσμια, χρειάζεται τὸν θρησκευτικὸ τουρισμὸ, ὁ ὁποῖος παρέχει πλούσια δείγματα παγκόσμιας πολυπολιτισμικῆς κληρονομιάς, ἀλλὰ λειτουργεῖ καὶ ὡς μέσο εἰρηνικῆς συμβίωσης ἀνθρώπων καὶ λαῶν, ἀνεξάρτητα ἀπὸ φυλὴ, θρησκεία καὶ γλῶσσα...». Τὴν ἐκδήλωση συντόνισε ὁ Δρ. Κενανίδης Κωνσταντῖνος, Γεν. Διτῆς τῆς ΟΑΚ.

Πορεία πρὸς τὸ Πάσχα

Ἡ Μητρόπολις μας στὴν προσπάθειά της νὰ βοηθήσει τοὺς ἀνθρώπους της στὴν βαθύτερη κατανόηση τῶν μεγάλων γεγονότων τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Ἑβδομάδος, διοργάνωσε Πνευματικὲς Ἑσπερίδες στὴν Κίσαμο, στὶς Βουκολιές καὶ στὴν Παλαιόχωρα, μὲ σχόλια καὶ ὕμνους τῆς Μ. Ἑβδομάδος.

Τοὺς ὕμνους ἀπέδωσαν οἱ Πρωτοψάλτες Ἀντώνιος Βακάκης καὶ Γεώργιος Χαχλάκης, ὡς ἐπίσης οἱ Αἰδεσιμολογιώτατοι Διονύσιος Νταουντάκης καὶ Δημήτριος Γουλερμάκης, μαζί μὲ τὸ τιμῆμα Βυζαντινῆς Μουσικῆς τοῦ Ὁδείου τῆς Μητροπόλεώς μας.

Ὁ σχολιασμὸς τῶν ὕμνων ἔγινε ἀπὸ τὸν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδριτῆ Εἰρηναῖο Μπατσάκη.

Μεγάλη Ἑβδομάδα

Τὰ μοναδικὰ καὶ μεγάλα γεγονότα τοῦ Θείου Πάθους βίωσε καὶ πάλι ἡ Χριστιανοσύνη καθὼς οἱ καμπάνες τῶν Ἐκκλησιῶν καλοῦσαν τοὺς πιστοὺς στὴν βίωση τοῦ Θείου Δράματος καὶ διαλάλησαν τὸ μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ κόσμου, περισσότερη ἀπὸ κάθε ἄλλη χρονιά, διατρανώνει τὴν ἔκφραση τοῦ βαθύτατου θρησκευτικοῦ συναισθήματος τοῦ πιστοῦ λαοῦ μας ποὺ ἐνεργοποιεῖται ἀκόμα περισσότερο σὲ περιόδους κρίσεων καὶ δοκιμασιῶν. Οἱ καλὲς καιρικὲς συνθήκες βοήθησαν στὴν περιφορὰ τῶν Ἐπιταφίων, ποὺ μὲ κατάνυξη πραγματοποιήθηκε καὶ στὴν ἔδρα τῆς Μητροπόλεώς μας μὲ τὴν κοινὴ περιφορὰ καὶ τῶν τριῶν Ἐπιταφίων τῶν Ἐνοριῶν τοῦ Καστελλίου.

Ἀκολουθία τῆς Ἀποκαθλώσεως στὸ Βουλγάρω

Γιὰ ἑβδομὴ συνεχῆ χρονιά τελέστηκε στὸ Βουλγάρω Κισάμου ἡ τελετὴ τῆς Ἀποκαθλώσεως, ὅπου μὲ τρόπο παραστατικὸ ζωντανεῖ τὸ μέγα γεγονός τῆς Ἀποκαθλώσεως τοῦ Κυρίου μας. Ὁ

Ἐσπερινός τῆς Ἀποκαθηλώσεως τελεῖται ὑπαίθρια σὲ εἰδικά διαμορφωμένο χῶρο. Μαυροφόρες γυναῖκες, νέοι καὶ νέες τῆς περιοχῆς μὲ τὶς παραδοσιακὲς τοὺς στολές, τὸ τοπικὸ τμήμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ὡς καὶ ἡ Φιλαρμονικὴ τῆς Μητροπόλεως καὶ τοῦ Δήμου Κισάμου ἔλαβαν μέρος στὴ λιτανεία ποὺ ἀκολούθησε τοῦ Ἐσπερινοῦ. Σημαντικὴ καὶ ἡ συμβολὴ τοῦ Πολιτιστικοῦ Συλλόγου Βουλγάρω.

Ἀνάσταση στὸ Ἄννουσάκειο Θεραπευτήριο-Γηροκομεῖο

Οἱ τρόφιμοι τοῦ Ἄννουσάκειο Θεραπευτηρίου τῆς Μητροπόλεώς μας ἦταν ἐκεῖνοι ποὺ πρῶτοι ἀπ' ὅλους ἄκουσαν καὶ ἔψαλαν τὸ «Χριστὸς Ἄνέστη» καὶ τσουγκρίσαν τὸ πασχαλινὸ αὐγὸ. Μὲ μεγάλη ἀνυπομονησία οἱ φιλοξενούμενοι τοῦ Ἰδρύματος ἀνέμεναν τὸν Ἐφημέριο τοῦ Γηροκομεῖο Αἰδεσιμολογιώτατο π. Ἀντώνιο Κουμῆ, ὁ ὁποῖος τέλεσε τὴν ἐναρκτηρίο Ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως, ἔδωσε τὸ Ἅγιο Φῶς ποὺ, προερχόμενο ἀπὸ τὸν Πανάγιο Τάφο τοῦ Χριστοῦ μας, μόλις εἶχε παραλάβει ἀπὸ τὸ ἀεροδρόμιο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας.

Ἐσπερινός τῆς Ἀγάπης

Ἡ ὀμορφὴ Ἀκολουθία τοῦ Ἐσπερινοῦ τῆς ἀγάπης τελέστηκε καὶ στὴν Ἱερὰ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Ὁδηγητρίας Γωνιάς, ὅπου ἀναγνώσθηκε τὸ Εὐαγγέλιο τῆς Ἀναστάσεως σὲ διάφορες γλῶσσες.

Ἑορτὴ Ζωοδόχου Πηγῆς

Τὴν Παρασκευὴ τῆς Διακαινησίμου, ἑορτὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἑορτάζει καὶ ἡ ὁμώνυμος Κοινοβιακὴ Μονὴ ποὺ εὑρίσκεται στὴν περιοχὴ τοῦ «Παρθενώνα» στὴν Κίσαμο. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας τέλεσε τόσο τὴν ἑσπερινὴ Ἀκολουθία, ὅσο καὶ τὴν Θεία Λειτουργία τῆς ἑορτῆς.

Θεμέλιος Λίθος Ἱεροῦ Ναοῦ

Τὸ ἑσπέρας τῆς Παρασκευῆς τῆς Διακαινησίμου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας ἔθεσε τὸ θεμέλιο λίθο στὸν ὑπὸ ἀνέγερση Ἱερὸ Ναὸ στὴν Πανέθυμο Κισάμου ἀφιερωμένο στὴν Σύναξη τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων. Ὁ θεμέλιος λίθος τέθηκε σὲ χῶρο ποὺ, σύμφωνα μὲ μαρτυρίες, προϋπήρχε Ἱερὸς Ναὸς ἀφιερωμένος στοὺς Ἁγίους Ἀναργύρους.

ΔΩ Ρ Ε Ε Σ

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΣ

Ένοριακή Έπιτροπή Σούγιας.....	100€
Είς μνήμην Μιχαήλ Σπανουδάκη Αστυνομικού, οί φίλου του	200€
Οίκου. Κωνσταντίνου καί Άνθούλας Χαρτζουλάκη, είς μνήμην Δημητρίου Χαρτζουλάκη.....	100€
Οίκου. Στυλιανού Χαρτζουλάκη, είς μνήμην πατρός του, Δημητρίου Χαρτζουλάκη	100€
Δημήτριος καί Όλγα Χαρτζουλάκη, είς μνήμην παππού των Δημητρίου Χαρτζουλάκη	100€
Ένορία Ραπανιανών.....	150€
Έλευθερία Τζανακάκη.....	110€
Δήμητρα Άποστολάκη, είς μνήμην αδελφοΰ της, Χρήστου Άποστολάκη	200€
Ένορία Παλαιοχώρας.....	200€
Άντί μνημοσύνου καί είς μνήμην Δημητρίου Δασκαλάκη, ή σύζυγος Μαρία Δασκαλάκη καί ή νύφη Ταξιαρχούλα Μανουσάκη-Δασκαλάκη.....	300€
Διονύσιος Φουντουλάκης, είς μνήμην Εΰαγγέλου Χατζάκη	50€
Άλεξάνδρα Κατερουδάκη.....	100€
Εΰτυχία Μπενάκη, πρεσβυτέρα	100€
Έλευθερία Τζιφάκη.....	50€
Είς μνήμην Χριστίνης Σαρτζετάκη, πρεσβυτέρας, ό Πρωτοπρ. Φραγκίσκος Σαρτζετάκης, ιερέας, καί τά τέκνα	500€
Αίδεο. Στυλιανός Θεοδωρογλάκης, είς μνήμην Χριστίνης Σαρτζετάκη πρεσβυτέρας.....	100€
Σύλλογος Κυριών Δίδων Καντάνου, είς μνήμην Χριστίνης Σαρτζετάκη πρεσβυτέρας.....	150€
Χρυσάνθη Παπατζανάκη, είς μνήμην θυγατρός της Χριστίνης Σαρτζετάκη, πρεσβυτέρας	50€
Οίκου. Άντωνίου Παπαδομιχελάκη, είς μνήμην αδελφής του Χριστίνης Σαρτζετάκη, πρεσβυτέρας	50€
Οίκου. Ίωάννου Παπατζανάκη, είς μνήμην αδελφής του Χριστίνης Σαρτζετάκη, πρεσβυτέρας	50€
Προκόπης Παπατζανάκης, είς μνήμην Χριστίνης Σαρτζετάκη, πρεσβυτέρας.....	50€
Οίκου. Ίωάννου Δασκαλάκη, είς μνήμην αδελφής του Χριστίνης Σαρτζετάκη, πρεσβυτέρας	50€
Οίκου. Άντωνίου Παπατζανάκη, είς μνήμην Χριστίνης Σαρτζετάκη, πρεσβυτέρας.....	50€
Ειρήνη Παλαιάκη, είς μνήμην Χριστίνης Σαρτζετάκη, πρεσβυτέρας.....	50€
Κωνσταντίνος Άντωνακάκης, είς μνήμην Χριστίνης Σαρτζετάκη, πρεσβυτέρας.....	100€
Πολυχρόνης Παπαδάκης, είς μνήμην γονέων του, Στυλιανού ιερέως καί Εΰτυχίας Παπαδάκη, πρεσβυτέρας	100€
Ένορία Παλαιοχώρας	400€
Μαρίκα καί Τασία Μαρακάκη, είς μνήμην Χρήστου Καφτάνη, συζύγου Όλυμπίας Μαρακάκη-Καφτάνη	200€

Μαρίκα καί Τασία Μαρακάκη, είς μνήμην Ζαχαρίου Μαρακάκη	200€
Καίτη Παπαδομιχελάκη-Μαλιάπη, είς μνήμην γιαγιάς της Χρυσάνθης Παπατζανάκη	50€
Κήρυκος Παπαδομιχελάκης, είς μνήμην γιαγιάς του Χρυσάνθης Παπατζανάκη	50€
Γεώργιος Παπατζανάκης, είς μνήμην γιαγιάς του Χρυσάνθης Παπατζανάκη	50€
Χρυσάνθη Παπατζανάκη, είς μνήμην γιαγιάς της Χρυσάνθης Παπατζανάκη	50€
Εΰτυχία, χήρα Θεοφ. Παπαδερου, είς μνήμην Χρυσάνθης Παπατζανάκη.....	50€
Κουτσάκη Άντωνία.....	50€
Άννα Μυλωνάκη, είς μνήμην γονέων της Στυλιανού καί Ρουμπίνης Άποστολάκη καί αδελφοΰ της Κωνσταντίνου Άποστολάκη	100€
Δέσποινα Καλογρίδη καί Άρχοντισσα Καλαμαράκη, είς μνήμην αδελφοΰ τους Εΰτυχίου Ζαμπιάκη.....	1.000€
Άπόστολος Γιανναδάκης, είς μνήμην γονέων του καί αδελφής του Όλγας.....	50€
Έμμανουήλ Σκουνάκης, είς μνήμην αδελφοΰ του Γεωργίου.....	50€
Νικόλαος Ρεβελάκης, είς μνήμην μητρός του	20€
Οίκου. Ήλία Κακαουνάκη, είς μνήμην του	150€
Δήμητρα Μυλωνάκη, είς μνήμην Έμμανουήλ, Παναγιώτου, Νικολάου, Άνδρέου, Άντωνίου, Αικατερίνης, Άργυρώς, Άννης, Αικατερίνης, Καλλιρόης, Εΰτυχίας.....	60€
Γεωργία Φαραντάκη, είς μνήμην συζύγου της Χριστοφόρου	70€
Δήμητρα Άποστολάκη	50€
Άλεξάνδρα Κατερουδάκη	50€
Ίωάννης Μετζιδάκης	100€
Αικατερίνα Κελαϊδή	50€
Έμμανουήλ Παπαντωνάκης	30€
Αικατερίνα Παπαδάκη	150€
Άργυρώ Γεωργακάκη	90€
Άνώνυμος	100€
Στυλιανή Λεβάκη	30€
Ένορία Κατσοματάδω	200€
Άρτεμησηά Κουτσαυτάκη, είς μνήμην τοΰ συζύγου της Τηλέμαχου	100€

***

<u>Δωρεές ύπερ τοΰ Περιοδικού «Χριστός & Κόσμος»</u>	
Δήμητρα Άποστολάκη	50€
Άλεξάνδρα Κατερουδάκη	50€
Ίωάννης Μετζιδάκης	100€
Αικατερίνα Κελαϊδή	50
Έμμανουήλ Παπαντωνάκης	30€
Αικατερίνα Παπαδάκη	150€
Άργυρώ Γεωργακάκη	50€

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Ὁ Χριστός πού ἀνεστήθη
κάθε μέρα μᾶς καλεῖ
νά προτάσσομε τὰ στήθη
στοῦ κακοῦ τὴν ἀπειλή.

Τό κακό μᾶς προσεγγίζει
μέ διάφορες μορφές
καί παντοῦ μᾶς τριγυρίζει
σέ πεδιάδες καί κορφές.

Μόνο στόχο ἔχει βάλει
τοῦ ἀνθρώπου τὴν ψυχή
καί γιὰ ἄλλοθι προβάλλει
πρόσκαιρη ἀναψυχή.

Κι' ὅταν πιά τὰ καταφέρει
τὴν ἀφήνει μοναχὴ
μέσ' τοῦ σατανᾶ τό χέρι
γι' αὐτό φίλοι, προσοχή!

Μὴν ἀκοῦτε τίς σειρῆνες
πού ἠχοῦνε συνεχῶς
νά μᾶς ξεγελοῦν ἐκεῖνες
καί νά κρύβουν τ' Ἅγιο Φῶς.

Ἐννιαχωριανός

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΣ

«Ἐκκλησία καί κόσμος»

Ἡ Μητρόπολις μας συνεχίζει νά πραγματοποιεῖ ραδιοφωνικές ἐκπομπές στόν Ραδιοφωνικό σταθμό «ΡΑΔΙΟ ΡΙΖΙΤΕΣ - 92,4 FM» μέ τὴν συμμετοχὴ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. κ. Ἀμφιλοχίου καί ἄλλων ἀνθρώπων τοῦ τόπου μας, ἐπιθυμώντας μέ αὐτόν τὸν τρόπο νά δημιουργήσει ἄρρητον ἕνα δίαυλο κοινωνίας καί ἐπικοινωνίας μέ τοὺς ἀνθρώπους της, καί ὄχι μόνον.

Οἱ ἐκπομπές μεταδίδονται κάθε Σάββατο ἀπόγευμα στὶς 7.00 μ.μ.

